ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ

1991 йил 18 сентябрь
ЧОРШАНБА
№ 183 (5.226).
БАҲОСИ 8 ТИЙИН

1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган ♦ Ҳафтада беш марта чоп этилади

Ўзбекистон Компартияси фавқулодда XXIII қурултойи

Ўзбекистон Компартияси фавқулодда XXIII қурултойининг БАЁНОТИ

СССРда рўй берган давлат тўнтариши жамиятимизда вужудга келтирган жиддий инқироз ҳамда шундан кейин сиёсий кучлар нисбатининг ниҳоятда тез ўзгариши миллионларча кишилар ҳаёти ва тақдирини белгилайдиган масалани ҳал этиш вазифасини олдимизга кўндаланг қилиб қўйди.

Қурултой КПССнинг бугунги аҳволи ва унинг аслида емирилганлиги тоталитар давлат негизини ташкил этган ақидалар ва ташкилий тузилмалар бутун бир тизимининг барбод бўлганлигини билдиради ва улар бундан кейин тоталитар давлат билан биргаликда ўткинчи тарихга айланиб қолиши керак, деб ҳисоблайди. Ўзбекистон Компартияси узоқ вақт давомида КПСС таркибида бўлди, амалда эса партиянинг стратегик йўлини ишлаб чиқишдан четлаштириб қўйилди. Бизнинг партиямиз КПСС Марказий органларининг ҳаётдан ажралиб қолган қарорларининг, у йўл қўйган бузилишлар, катта камчиликлар ва хатоларнинг асири бўлиб келди.

Қурултойимиз шуни таъкидлайдики, КПСС XXVIII съезди ва республика коммунистларининг XXII съездидан бошлаб Ўзбекистон Компартияси КПСС Дастури ва Уставидан фарқ қилувчи ўз Ҳаракат дастурига ва Уставига эга бўлиб, адлия органлари рўйхатидан ўтказилган ҳолда барча муҳим ҳаётий масалаларда аслида мустақил сиёсат олиб борди. Вужудга келган аҳвол, КПСС Марказий Комитети раҳбариятидаги консерваторлар 19—21 августдаги тўнтаришни амалда актив қўллаб-қувватлаганлиги ва уларнинг беқарор мавқеда турганлиги муносабати билан илгари баён этилгандек, қурултой Ўзбекистон Коммунистик партияси КПСС таркибидан, унинг барча ташкилий тузилмаларидан чиққанлигини, марказий органлардан ўз вакилларини чақириб олганлигини эътироф этади.

Тоталитар, маъмурий-буйруқбозлик партия-давлат тизими шароитида Ўзбекистоннинг ижтимоий-сиёсий, маънавий, ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш вазифаларини рўёбга чиқаришнинг тарихий хусусиятлари ва ўзига хос амалий фаолиятини эътиборга олиб, Ўзбекистон Компартияси ҳозирги ҳолатида бундан буён иш олиб бора олмаслигини англаб етди. Республика ва унинг халқининг олий манфаатларига амал қилиб, қурултой Ўзбекистон Компартияси негизида сифат ва мазмун жиҳатидан тамомила янги сиёсий ташкилот — Ўзбекистон Халқ-Демократик партиясини тузиш зарур деб ҳисоблайди.

Қурултой тарихий воқеани — Олий Кенгашнинг олтинчи сессияси Ўзбекистон Республикасининг давлат мустақиллигини эълон қилганлигини табриклайди. Бу давлат ҳужжатида республика барча кишиларининг, бутун халқимизнинг иродаси ва манфаатлари ифодаланган. Мустақилликка эришиш Ўзбекистон Республикасида яшовчи барча кишиларнинг халқаро ҳуқуқ ҳамда инсон ҳуқуқлари ва эркинликлари Декларациясининг ҳамма томонидан тан олинган қоидаларига мувофиқ сиёсий, иқтисодий, шахсий эркинлик ва хавфсизлик кафолатларини вужудга келтириш учун ниҳоятда қулай имконият очиб беради.

Қурултой ўз халқига ҳалол хизмат қилган коммунистларга миннатдорчилик билдиради ва улар тараққийпарвар руҳда фикрловчи барча кишилар сингари бундан буён ҳам Ўзбекистоннинг жаҳон жамиятида ҳам муносиб ўрин эгалловчи демократик давлат сифатида қарор топиши ва гуллаб-яшнаши учун ҳали кўп иш қиладилар, деб ишонади.

Қурултой халқлар ўртасида дўстликни мустаҳкамлаш, ўзаро тенг ва фойдали ҳамкорликни ривожлантириш тарафдори эканини таъкидлайди.

Қурултой янги партиянинг дастурий ҳужжатларида сийқаси чиққан ақидалар ўрнини янги мафкурага, энг яхши халқ-демократик анъаналарига, халқнинг тарихий тажрибасига, умумбашарий қадриятларга таянувчи соғлом фикр мафкураси эгаллайди, деб ҳисоблайди.

Биз ҳар қандай қийинчиликларга қарамай, халқ сақлаб қолган олижаноб ақидалар — адолат, эзгулик, тенглик, шахс эркинлиги, ахлоқ-одоб ва инсонпарварлик идеалларидан асло воз кечмаймиз. Бу қадриятлар абадийдир ва улар шубҳасиз, янги партиянинг асосий мақсади бўлиб қолади. Партия Ўзбекистонда истиқомат қилувчи барча миллатлар вакилларига таяниши, кишиларни миллати аломатига кўра ажратиб жамиятимизни парчаланиб кетиш хавфидан эҳтиёт қилмоғи даркор.

Қурултой янги партия Дастурига республика аҳолисининг барча табақалари томонидан тўла маъқулланган «Ўзбекистоннинг сиёсий ва иқтисодий мустақиллиги, маънавий янгиланиш, ижтимоий адолат ва аҳолининг муносиб турмуш шароити учун» Ўзбекистон Коммунистик партиясининг Ҳаракат дастурини асос қилиб олиш мақсадга мувофиқ деб ҳисоблайди.

Партия стратегик ва кундалик сиёсатининг бош мақсади инсон учун муносиб турмуш ва меҳнат шароитини яратиш, Конституция ва қонунларга, ижтимоий адолатга қатъий риоя қилинган ҳолда ҳар бир кишининг хавф-хатарсиз яшашини, ижтимоий жиҳатдан ҳимояланиши, миллати, дини ва эътиқодидан қатъи назар, ҳуқуқлари, эркинлиги, шани ва қадр-қимматини таъминлашдан иборат бўлмоғи керак.

Қурултой ҳисоблайдики, янги партия инсонга ўз иқтисодий ва ижтимоий турмушининг шаклларини эркин танлаб олишини таъминлайдиган жамиятнинг сиёсий ва давлат қурилишига эришмоғи лозим.

— Бу жамиятда бирорта мафкуранинг, бирорта дунёқарашнинг якка ҳукмронлиги бўлмаслиги, сўз ва виждон эркинлиги ҳукмронлик қилиши, республика ҳудудида яшовчи барча халқларнинг анъаналари, урф-одатлари, диний эътиқодлари, тил ва маданияти ҳурмат қилиниши лозим. Қурултой жамиятнинг маънавий янгиланиши, фан, маданият, адабиёт ва санъатнинг эркин ривожланиши учун барча устиворликлар яратилишининг тарафдоридир.

— Бу жамиятнинг асоси барча шаклдаги мулкчиликнинг тенглигидан, кўп укладли иқтисодиётдан иборат бўлиб, халқ ҳаёти тарзи ва анъаналарининг ўзига хос хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда бозор иқтисодиёти муносабатларига аста-секин ўтилиши лозим. Бунда аҳолининг иш билан таъминланиши, аввало, аҳолининг ижтимоий заиф қатламлари: кексалар ва болалар, кўп болали оилалар, ўқитувчилар ва талабалар, кам таъминланган ва сўққабош фуқароларнинг тирикчилигига етадиган истеъмол бюджети учун кафолат яратилиши зарур.

— Бу жамиятда иқтисодий ва хўжалик фаолияти мафкуралардан тамомила ҳоли бўлиши, мулкчиликнинг барча шакллари эркин ривожланиши, ҳукм ўтказишнинг бўлмаслиги ҳамда корхоналар, хўжаликлар, кооперативларга, уларнинг фаолияти республика ва унинг ҳудудида яшовчи аҳоли манфаатларини ҳимоя қилишга қаратилганлигини назарда тутиб, уларнинг ишбилармонлигига эркинлик берилиши керак.

— Бу жамиятнинг сиёсий ҳаётида барча фуқароларга уларнинг миллати ва элатидан, дини ва эътиқодидан, ижтимоий аҳволи ва келиб чиқишидан қатъи назар, давлат ва жамоат ишларида баб-баравар иштирок этиши учун кафолат берилади.

Жамиятимизнинг ана шундай тузилишига эришиш янги партия Дастурининг ўзаги бўлмоғи лозим. Бундай мақсадга эришиш воситаси кейинги пайтларда синовдан ўтиб улгурди. Бу — фуқаролар аҳиллиги ва миллатлар тотувлиги, ишбилармонликнинг тўла иқтисодий эркинлиги таъминланган ҳолда турмушнинг барча соҳаларида қатъий интизом ва тартиб ўрнатилишидир.

Қурултой бевосита ҳокимият ва бошқариш вазифаларини ўз зиммасига оладиган барча партия тузилмаларининг тамомила истисно қилиниши тарафдоридир. Янги партия халқ ташаббусини ва ижодиётини, унинг барча намояндаларининг иродаси ва интилишларини мужассамлаштирувчи парламент типидаги партия, ўзини сафарбар этувчи фаол ва обрўли ташкилот бўлиши лозим.

Қурултой тузилган ташкилий комитет ва комиссиялар ана шу умумий қоидаларга амал қилиб, янги партиянинг бўлажак Дастури ва Устави лойиҳаларини, таклиф қилинадиган ташкилий тузилма лойиҳасини тайёрлашлари зарур, деб ҳисоблайди. Улар эълон қилиниши, халқ ўртасида кенг кўламда муҳокама этилиши ва шундан кейингина таъсис қурултойида кўриб чиқилиши лозим.

Қурултой шуни қайд этадики, КПССнинг раҳбарияти унинг номидан ўтказган сиёсат келтириб чиқарган салбий оқибатлар учун Ўзбекистон Компартиясининг аъзолари жавобгар эмаслар ва жавобгар бўлмасликлари лозим. Улар Ватан бахт-саодати йўлида ҳалол ва астойдил меҳнат қилдилар, бинобарин ўз халқлари кўзига очиқ юз билан дадил қарай оладилар.

Қурултой Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашига мурожаат қилиб, коммунистларнинг конституциявий ҳуқуқлари ҳимоя қилинишининг кафолатлари тўғрисида, уларнинг ижтимоий таъминланиш ҳуқуқлари, халқ олдидаги хизматлари учун фахрийларга қонунга мувофиқ белгиланган ижтимоий нафақалар сақланиб қолиниши ҳақида, коммунистларнинг ҳуқуқлари, шани ва қадр-қиммати ҳуқуқни ҳимоя қилиш идоралари томонидан муҳофаза қилиниши тўғрисидаги Қонун ҳужжати қабул қилишни таклиф этади.

Қурултой янги партия тузиш зарурлигини айтиб, коммунистлар ана шу мушкул давр талаб этаётган ҳаётимиз учун зарур бўлган тадбирларни тўғри тушунадилар, матонат, вазминлик ва соғлом фикр эгаси эканликларини намоён қиладилар, деб ишонч билдиради.

Қурултой Ўзбекистон Республикасининг равнақ топишидан астойдил манфаатдор бўлган ҳамда унинг тақдири учун масъулиятни ўз зиммасига олишга тайёр турган барча фуқароларни тўғри йўлни онгли равишда танлаб олишга, тузилаётган Ўзбекистон Халқ-Демократик партияси сафларига киришга даъват этади.

БАЁНОТ ВА ҚАРОРЛАР ЛОЙИҲАЛАРИНИ ТАЙЁРЛОВЧИ КОМИССИЯ

Абутолипов Ч. А.	Ёқубов Р.	Маҳмудова Ш. Н.	Раҳмонов Р.	Қозоқбоев Э. Н.
Евтеев А. И.	Исамуҳамедов Ҳ. О.	Нурматов Б. Т.	Салоҳитдинов М.	Юсупов К.
Ефимов А. С.	Каримов М.	Пак В. Б.	Солиҳов А. М.	Шамшетов Д. Н.
Ёдгоров Д. С.	Мамарасулов С.	Паряева Г. С.	Усмонов С.	Ҳошимов Ў.
				Ҳотамов Н.

Ўзбекистон Компартияси фавқулодда XXIII қурултойининг ҚАРОРИ

1. Фавқулодда XXIII қурултой ҳозирги даврга баҳо бериб ва вужудга келган воқеликни ҳисобга олиб, Ўзбекистон Коммунистик партияси КПСС таркибидан, унинг барча ташкилий тузилмаларидан чиқди ва ўз вакилларини унинг марказий органларидан чақириб олди, деб эълон қилади.

2. Тоталитар, маъмурий-буйруқбозлик партия-давлат тизими шароитида Ўзбекистоннинг ижтимоий-сиёсий, маънавий, социал-иқтисодий ривожлантириш вазифаларини рўёбга чиқаришнинг тарихий хусусиятларини ва ўзига хос амалий фаолиятини эътиборга олиб, Ўзбекистон Компартияси ҳозирги ҳолатида бундан буён иш олиб бора олмаслигини англаб, республика ва унинг халқининг олий манфаатларига амал қилиб, қурултой Ўзбекистон Компартияси негизида сифат ва мазмун жиҳатидан парламент шаклидаги янги сиёсий ташкилотни — Ўзбекистон Халқ-Демократик партиясини тузишни зарур деб ҳисоблайди. Бу партия Ўзбекистон Компартиясининг тўла ҳуқуқли вориси деб эълон қилинсин.

3. Таъсис қурултойини чақириш юзасидан ташкилий комитет, янги партия Дастурини, Уставини тайёрлаш, унинг ташкилий тузилмаларини ишлаб чиқиш комиссиялари ташкил этилсин. Ташкилий комитет вилоятлар, шаҳарлар ва районларда, қишлоқлар ва посёлкаларда муваққат комитетларини тузсин. Янги партияни тузишга оид барча ташкилотчилик ва тушунтириш ишлари ана шу комитетлар орқали амалга оширилсин.

Янги партиянинг Дастури ва Устави матбуотда эълон қилиниб, кенг муҳокама этилиб, маъқуллангандан сўнг, жойлардаги муваққат комитетлар, қурултой ташкилий комитети янги партия аъзоларини рўйхатдан ўтказиш, таъсис йиғилишларини, район, шаҳар ва вилоят конференцияларини чақириш масалаларини ҳал этишсин.

4. Янги партия ташкилий жиҳатдан расмийлаштирилиб, таъсис қурултойида унинг Дастури ва Устави қабул қилингунча ҳамда барча тўла ҳуқуқли ворислик масалалари ҳал этилгунча ҳозир ишлаб турган ҳамма партиявий тузилмалар сақлаб қолиниши лозим, улар нормал молия-хўжалик фаолиятини маромида олиб бориш ишини таъминлашлари ва таъсис қурултойини чақириш ташкилий комитетига зарур ёрдам беришлари керак.

5. Коммунистларнинг конституциявий ҳуқуқларини ҳимоя қилинишининг кафолатлари тўғрисида, уларнинг ижтимоий таъминланиш ҳуқуқлари, халқ олдидаги хизматлари учун фахрийларга қонунга мувофиқ белгиланган нафақалар сақланиб қолиниши ҳақида, коммунистларнинг ҳуқуқлари, шани ва қадр-қиммати ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари томонидан муҳофаза қилиниши тўғрисида қонун ҳужжати қабул этиш хусусидаги таклиф билан Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашига мурожаат қилинсин.

6. Ўзбекистон Компартияси фавқулодда XXIII қурултойи Баёнотининг матни маъқуллансин.

ТАЪСИС СЪЕЗДИНИ ТАЙЁРЛАШ ТАШКИЛОТ КОМИТЕТИ

Каримов И. А.— ташкилот комитетининг раиси

КОМИТЕТ АЪЗОЛАРИ

		Камолов Б. С.	Расулова Д. Р.	Чекмарев В. А.
		Кузнецов В. С.	Раҳимов Р.	Шамшетов Д. Н.
		Маликов М. М.	Раҳмонов Б.	Шоғуломов И. Ш.
		Мирзаев С. Ш.	Саидов А. Ҳ.	Шохалилов Ш.
		Мирҳамзаев М.	Саидов К.	Юсупов М.
Абдуллаев Ж.	Асанов А. Ҳ.	Муҳаммаджонов С.	Сайдалиев С. Д.	Юсупов Ф. П.
Абдулҳакимов Ж.	Аъзамхўжаев А. А.	Мўминов А. Р.	Сапаров Ё. Т.	Қодиров П.
Абдураззоқов У. А.	Бекниёзов Б. С.	Набиев Қ. Ж.	Убайдуллаев А. Я.	Қорабоев М.
Абдураҳмонов П. М.	Возненко А. Н.	Носиров А. Н.	Умаров А.	Ҳасанов Ў. Ҳ.
Азимов А. М.	Гамбург И. А.	Оллоназаров Ш. Н.	Усмонов С.	Хожиев И. Ҳ.
Азимов Р. С.	Ерембетов А.	Очилов А. Ж.	Усмонов Є.	Холбоев М. П.
Азимова М. А.	Зиёмов Ш. С.	Пак В. Б.	Фозилбеков А. И.	Ҳошимов Ў.
Акбаров Р. Р.	Искандаров А.	Раимжонов К.	Фозилов А. И.	Ҳусанов А. Ғ.
Алесич И. П.	Исмоилов Т.			

ПАРТИЯ ДАСТУРИ ЛОЙИҲАСИНИ ТАЙЁРЛАШ КОМИССИЯСИ

Йўлдошев Ш. М. — комиссия раиси

КОМИТЕТ АЪЗОЛАРИ

	Белоногов В. В.	Мирзаев М. М.	Рўзматов М.	Шомуродов Э.
	Бердиев Ҳ. Э.	Мирсаидов Ш. Р.	Сафаров Р. А.	Юсупов К.
	Жалилов Ш. И.	Норов Н.	Сигедин В. Н.	Юсуков Э.
	Заҳритдинов Ғ. З.	Носиров П. Ҳ.	Собиров М.	Юсупбеков Н. Р.
Абдувосиқов А.	Зиёмов Ш. С.	Олейник А. Н.	Тожиев А. Ҳ.	Қўчқоров Т.
Абдуллаев А.	Икромов А. И.	Олимов Ў. З.	Турдалиев Б. Т.	Ғуломмаҳмудов А.
Абдуллаев Ж.	Искандаров И.	Переведенцева Л. В.	Фозилов Ғ.	Ғуломов С. С.
Абдураимов Ҳ. М.	Ишматова С. С.	Потапов А. А.	Фозилхўжаев Қ. Ф.	Ҳакимова Р.
Абдураҳмонов Ж.	Кетебоева Г. Ш.	Пшеничников В. Н.	Хидиров Т. П.	Холмирзаев Қ. Ҳ.
Айдарқулов А. А.	Маликов Ф. Л.	Ражабов Р. Р.	Хушев И.	Ҳамидов Б. С.
Алламуродов Б. А.	Маҳмудов А.	Раҳмонов Р.		

ПАРТИЯ УСТАВИ ЛОЙИҲАСИНИ ТАЙЁРЛАШ КОМИССИЯСИ

Маҳмудова Ш. Н. — комиссия раиси

КОМИССИЯ АЪЗОЛАРИ

	Алимов Т. А.	Маликов М. М.	Пасюта В. И.	Шохалилов Ш.
	Горностаев А. В.	Маматов А. Ж.	Пирназаров З.	Қаюмов П.
	Зайцев Г. В.	Маматова Р.	Раҳмонов Б.	Қутлимуротов С.
	Зокиров Ў. О.	Мирёқубов Т. М.	Сажнев Ю. М.	Ғанихонов А. Ф.
	Исамуҳамедов Ҳ. О.	Носиров А. Н.	Турсунов Э. Т.	Ҳайитов Р. О.
Абдуллаев К.	Искандаров М. И.	Нораливе Ж.	Умаров А. Н.	Ҳакимов Б. Ж.
Аъзамхўжаев А. А.	Ёдгоров Д. С.	Пармонов О. Д.	Усмонов С.	Худойберганова Р. М.
Алесич И. П.	Ёқубов Н. Н.	Паряева Г. С.	Чекмарев В. А.	Ҳусанбоев Б. Д.
Алиев Б. Қ.	Кочмарик И. А.			

ПАРТИЯ ТАШКИЛИЙ ТУЗИЛИШИНИ ИШЛАБ ЧИҚИШ КОМИССИЯСИ

Расулов М. М. — комиссия раиси

КОМИССИЯ АЪЗОЛАРИ

	Асепков Ю. А.	Икромов М. Б.	Низомов Ш. Ҳ.	Суннатов И.
	Аширбеков У.	Иноғомов Э. Р.	Оллоназаров Ш. Н.	Қодиров Ш. М.
	Ботиров Ғ. Р.	Исмағулова Н. Ю.	Саидов Қ. Ё.	Қуйлиев Т.
	Галкин Ю. К.	Исмоилов О. Ж.	Сиддиқов Ж.	Қурбонов А.
Абдуллаев О. Н.	Григорян Г. А.	Колпаков К. Г.		

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

РЕСПУБЛИКА ДАВЛАТ ҲОКИМИЯТИ ВА БОШҚАРУВ ИДОРАЛАРИНИ ҲАМДА ХАЛҚ ТАЪЛИМИ СИСТЕМАСИНИ ПАРТИЯДАН ҲОЛИ ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

1. Ўзбекистон Республикаси ҳудудидаги давлат ҳокимияти ва бошқарув идоралари, олий ва ўрта махсус ўқув юртлари, ҳунар-техника билим юртлари ва умумтаълим мактаблари партиядан ҳоли этилсин.

2. Белгилаб қўйилсинки, республика давлат аппарати идораларида ва халқ таълими системасида сиёсий партиялар ва ҳаракатларнинг ташкилий тузилмалари ташкил этилишига бундан буён йўл қўйилмайди.

Ушбу Фармон имзолангаи пайтдан бошлаб кучга киради.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти
И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри, 1991 йил 17 сентябрь.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

ЎРТОҚ Ш. Н. МАҲМУДОВАНИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ТАШҚИ ИШЛАР ВАЗИРИ ЭТИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўртоқ Шаҳло Насимовна Маҳмудова Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри.
1991 йил, 16 сентябрь.

Шаҳло Насимовна МАҲМУДОВА

1948 йилда Тошкент вилоятининг Пискент районида туғилган. Ўзбек, КПСС аъзоси, олий маълумотли, Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат олий илмгоҳини тугаллаган.

Меҳнат фаолиятини 1969 йилда Тошкент тўқимачилик комбинатида бошлаган.

1972 йилдан комсомол-партия ишларида бўлиб, Ўзбекистон ЛКСМ Фрунзе район комитетининг биринчи котиби, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг котиби, Ўзбекистон Компартияси Киров район комитетининг биринчи котиби, КПСС Марказий Комитетининг масъул ташкилотчиси, Ўзбекистон Компартияси Тошкент вилоят комитетининг иккинчи котиби — ташкилий-партиявий ва ҳуқуқий ишлар бўлими мудири бўлиб ишлаган.

Шаҳло Насимовна Маҳмудова Ўзбекистон Республикаси халқ депутатидир.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

ЎРТОҚ З. АЛМАТОВНИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ИЧКИ ИШЛАР ВАЗИРИ ЭТИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўртоқ Зокиржон Алматов Ўзбекистон Республикаси ички ишлар вазири этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри.
1991 йил, 16 сентябрь.

Зокиржон АЛМАТОВ

1949 йилда Тошкент шаҳрида туғилган. Ўзбек, КПСС аъзоси, олий маълумотли, Тошкент давлат дорилфунуни ҳуқуқшунослик факультетини 1976 йилда тамомлаган.

Меҳнат фаолиятини 1967 йилда «Ташавтомаш» заводида йиғувчи-слесарликдан бошлаган, Совет Армияси сафларида хизмат қилган.

1971 йилдан буён ички ишлар органларида ўрта ва катта бошлиқлар таркибида турли лавозимларда хизмат қилиб келмоқда, Тошкент район ижроия комитети ички ишлар бўлимининг бошлиғи, Тошкент вилоят ижроия комитети ички ишлар бошқармаси бошлиғининг ўринбосари, республика Ички ишлар вазирлиги жиноят-қидирув бошқармаси бошлиғи бўлган. 1990 йилдан буён Тошкент вилоят ижроия комитети ички ишлар бошқармасининг бошлиғи.

ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ ПОКИСТОНГА ТАКЛИФ ЭТИЛДИ

Исломобод, 16 сентябрь. (ТАСС мухбири Николай Семенко). Бош Вазир Навоз Шариф Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовни Покистонга ташриф буюришга таклиф этди. «Ньюс» газетаси хабардор манбаларга таяниб бугун шу ҳақда хабар қилди.

Навоз Шарифнинг Ислом Каримовга шахсий мактубида Ўзбекистон Президентининг Покистонга ташрифи икки мамлакат қардош халқлари ўртасидаги алоқаларни мустаҳкамлашга кўмаклашади, деб таъкидланади. Покистон билан Ўзбекистонни мустаҳкам маданий, тарихий ва диний алоқалар боғлаб турибди, дейилади мактубда.

ТАШРИФ ТУГАДИ

Ўзбекистонда меҳмон бўлиб турган Франция республикасининг мудофаа вазири Пьер Жокс республика билан танишиб бўлди.

17 сентябрь куни у Самарқанд ва Бухорога сафар қилди. Франция ҳарбий маҳкамаси бошлиғи ва унга ҳамроҳ бўлган кишилар вилоятларнинг раҳбарлари билан учрашиб суҳбатлашдилар, кўҳна шаҳарларнинг тарихий ёдгорликларини томоша қилдилар.

(ЎзТАГ).

Қурултойдан кейинги ўйлар

ЯНГИЛАНИШ ОСОН БЎЛМАЙДИ

Ўзбекистон Компартиясининг фавқулодда XXIII съезди мени, оддий бир коммунистни тўлқинлантириб юборди. Ўртоқ И. А. Каримовнинг маърузасидан, фикримча, барча ўзи кутган энг долзарб саволларга жавоб олди. Музокарада қатнашган нотиқларнинг сўзларидан ҳам жумҳуриятимиз мустақил бўлганини юрак-юракдан ҳис қилдим. Марказ энди «Коммунистик партия керак эмас», дея қатъий айтган мураккаб бир пайтда Ўзбекистон, унинг коммунистлари: «Йўқ, партия керак!» дейишининг ўзи жасорат. Такрорлайман, бу мустақиллигимизнинг одилона овозидир.

Гап партиянинг номида эмас, аввало, мазмун ва моҳият ўзгариши керак. Янги партиямиз ҳаётда ўзини оқламаган сийқа услубдан тўла ва батамом халос бўлсин. Халқ ҳаёти, орзу-умидлари билан яшасин. Ҳозирги кунда одамлар дунёқараши, воқеа-ҳодисаларга муносабати тубдан ўзгарган. Улар билан юқоридан туриб, ёки ваъдабозлик тили билан гаплашиш сира мумкин эмас. Қурултойда маъқул қарорга келинди. Янги партия барча камчиликлардан халос бўлиб, юраги, вужуди, маслак ва мақсади, барча интилишлари билан меҳнаткаш халқ таянчига айлана олсагина яшашга кафолат олади. Ўз навбатида омма уни қўллаб-қувватлайди, ортидан эргашади.

Жуда кўп оддий коммунистларни биламан. Бир неча йил Бобур номли жамоа хўжалигида касаба уюшмаси раиси, пахтачилик бригадаси бошлиғи бўлиб ишладим. Эътиқодли, ишбилармон, партия ва халқ ишига чексиз садоқатли партия аъзоларини кўриб, ҳаяжонланган кезларим кўп бўлган. Айниқса, Тожимамат Тешабоев, Мўминжон Мирзатоев каби фидойилардан кўп нарса ўргандим. Ҳар қандай шароитда ҳам улар виждонга қарши боришмайди. Садоқатларини амалда намойиш этишади. Кўшиб ёзиш, кўзбўямачилик авжига чиққан йилларда ҳам улар кимларнингдир ноғорасига ўйнамадилар. Доимо ҳақ йўлга қайишдилар. Шу боис эл-юрт ўртасида обрў-эътибор қозонишди.

Ҳозирги кунда ўзим меҳнат қилаётган илм масканида ҳам бундай ажойиб кишилар кам эмас. Азимжон Йўлдошев, Давронбек Исроилов каби партия аъзоларини юракдан ҳурмат қиламан, улардек бўлишга интиламан. Назаримда ҳаёт мана шундай кучли, эътиқодли кишилар асосига қурилади.

Бир нарсадан кўнглим тўқ: мустақил Ўзбекистонда партиянинг обрўси тушмайди. Сабаби, кенг меҳнаткашлар оммаси уни қўллаб-қувватлаяпти. Партия аъзолари ўткир муаммолардан ўзларини олиб қочаётганлари йўқ. Иқтисодий, ижтимоий, маданий масалаларни ҳал қилишда фаоллик кўрсатишмоқда. Фақатгина эски услубдан узил-кесил халос бўла олмаслик айрим ўринларда тараққиётга тўғаноқ бўлди. Куни кеча Ўзбекистон Компартиясининг фавқулодда XXIII съезди ҳужжатларини кўпчилик бўлиб муҳокама қилдик. Қурултой якунлари барчани бирдай тўлқинлантирди. Фақат янгиланган партия аъзолари ўтмиш сабоқларидан тўғри хулоса чиқариб олишса бас. Ахир заҳматкаш халқимиз бошига не-не қийин дамлар тушмади. Шу боис мустақилликни мустаҳкамлаш учун якдил бўлишимиз, гина-кудуратни бир четга йиғиштириб, сидқидил тер тўкишимиз керак. Мустақил жумҳурият партияси мустақил йўлни танлаган экан, четдан нусха кўчиришни батамом тўхтатмоғи керак. Кўпгина маслакдошларим аъзоликка қабул қилиш тартиблари жиддий равишда янгиланиши керак, дейишмоқда. Ариза муҳокамаси жараёнида маҳалладагиларнинг ҳам фикр-мулоҳазалари инобатга олинса ёмон бўлмасди. Биз кўпинча бўлажак партия аъзосининг ўз хизмат бурчини қандай бажараётганлигини ҳисобга оламиз. Аммо у маҳалла-кўйда ўзини қандай тутаяпти, маҳалладошларининг яхши ёмон кунига яраяптими, оила бошлиғи сифатида қандай фазилатларга эга эканлиги билан кўпда қизиқмаймиз. Шу боис бир вақтлар партия сафига номуносиб кишилар кириб қолдилар.

Яхши биламиз, янгиланиш осон кечмайди. Мен эътиқодимга содиқ қолиб, Ўзбекистон Халқ Демократик партияси сафига биринчилардан бўлиб кираман.

И. ЖЎРАЕВ,
Марҳамат районидаги Куйбишев номли 30-мактаб директори муовини.

Улкамизда саҳий куз. Деҳқон ҳосилни йиғиштириб олиш билан банд. Боғларда етиштирилган ноз-неъматларнинг таъми тилни ёради. Самарқанд вилоятининг Булунғур райони ана шундай ноз-неъмат етиштиришга ихтисослаштирилган. Бу ерда тажрибали ва уста боғбонлар кўп.

Улуғбек номли давлат хўжалигининг биринчи бўлимидаги ижарачи звено бошлиғи Марзия Ҳотамова ўз аъзолари билан 1,7 гектар токзордан 14 тонна ўрнига 20 тонна узум олишга аҳд қилишган. Ҳ. Олимжон номли давлат хўжалигининг биринчи бўлими ижарачиси Хосият Норқулова эса оила аъзолари билан бир гектар ерда баракали меҳнат қилишди. Улар режадагидан икки тонна зиёд, яъни 10 тонна узум топширишмоқчи.

СУРАТЛАРДА: 1. Звено бошлиғи Марзия Ҳотамова. 2. Ижарачи Хосият Норқулова.

Т. ДАВЛАТОВ олган суратлар.

ШОҲИ СЎЗАНА

Журналист ён дафтаридан

Яқинда жумҳурият матбуотида қайси шаҳарда нарх-наво қандайлиги тўғрисида маълумот эълон қилинди. Мен Ўзбекистон шаҳарларини солиштириб чиқдим. Бошқаларга қараганда Гулистонда нарх-наво анча паст экан. Масалан, Тошкентда мол гўшти 20 сўм бўлгани ҳолда Гулистонда 12 сўм. Картошка билан пиёзнинг нархи Мирзачўл марказида икки баравар арзон. Меванинг баҳосини ёзда боғлари болга ботадиган Фарғонага солиштирдим. Гулистонда эллик фоиз арзон. Тошкентда бир кило қовун икки сўм, Мирзачўлда бу пулга битта қовун олиш мумкин.

Шулар ҳақида ўйларканман, Гулистоннинг тўкин-сочин бозорини кўз олдимга келтирдим. Расталарни айлансангиз, товланиб турган сархил мевалардан кўзингиз қамашади. Бошига қат-қат рўмол ўраган момо бир сўм-ярим сўм устида сиз билан савдолашиб ўтирмайди. Кўзларида меҳр ва ростгўйлик балқиб турган, юзлари тиниқ, оппоқ соқолли отахон сизнинг ҳақингизга хиёнат қилишни асло ўйламаса керак. Томорқасида етиштирган қовунидан бирозини сотиб, оила тирикчилиги учун у-бу нарса харид қилгани келган деҳқон ҳеч вақт пешиндан кейин бозорда қолиб кетмайди. Дастурхонимизни тўкин-сочин қилаётганлар ана шулар.

Гулистон бозорини эслаганимнинг асл сабаби бошқа. Мирзачўлнинг саховати нимада? Сирдарё қирғоғидаги бўндай дашт қандай қилиб Ўзбекистон шоҳи сўзанасига айланди? Мен бу саволларга ўзим гувоҳи бўлган воқеа-ҳодисалар, қадрдонларимнинг меҳнат жасорати, кузатишларим мезонида жавоб излайман.

Кўп йил вилоят рўзномасида ишлаб, маъмурчилик бунёдкорларини мадҳ этдим. Мен «маъмурчилик бунёдкорлари» деганда фақатгина боғбону соҳибкорни, деҳқону чорвадорни назарда тутаётганим йўқ. Мирзачўлни ёппасига ўзлаштириш бошланганида дастлаб бутун масъулият қурувчилар ва мелиораторлар зиммасига тушди. Ҳар битта уй ва идора биноси, ҳар бир корхона ва қурилиш майдони, ҳар битта маориф, маданият ва тиббиёт маскани пойдеворига улар биринчи бўлиб ғишт қўйишди. Қўриқ ерларни ўзлаштиришда ҳам, шўр ювишу дренаж қуришда ҳам, канал қазишу бетон ариқ ётқизишда ҳам бунёдкорларнинг олдинги сафида бўлишди. Мирзачўлдаги бугунги мўл-кўлчиликда аввало ана шу фидойи кишилар меҳнатининг натижасини кўрамиз.

Одатда, яхши ишга қўл уришдан олдин «Бисмиллоҳир раҳмонир роҳим», деймиз. Тангрига эътиқод ва ишончимиз қалбимизга, бутун вужудимизга сингиб кетган. Аввалги йилларда оғзимизни пойлашганида ҳам бу нидо тилимизда акс-садо бермаса-да, дилимизда намоён бўлган. Халқимиз ҳамиша эътиқод билан яшаган. Мирзачўлдаги бунёдкорлик ишлари ана шу эътиқоднинг, эзгуликнинг, ишонч ва умидворликнинг самараси.

Мана, йигирма йил мобайнида ўзим гувоҳи бўлган юзлаб мисоллардан бири. Бунга чамаси ўн беш йилдан ошди. Янгиердан бир неча ўн чақирим ғарб томонда янги давлат хўжалиги ташкил этилибди, бугун шу хўжаликка сув берилармиш, дейишди эрталаб ишга келганимда. Тушга яқин йўловчи машинада етиб бордим. Ҳали ном ҳам берилмаган хўжаликнинг марказий қўрғони бор-йўғи битта шийпондан иборат экан. Директор ва ҳисобчи қурувчилар билан шу шийпонда туришини айтишди. Қиш, изғирин, бироқ қор йўқ. Пешиндан кейин гавдали, қирқ-қирқ беш ёшлардаги паҳлавон сифат киши катта бир қўчқорни етаклаб келди. «Бу киши ким?» деб ёнимда қадам ташлаб бораётган мелиоратордан сўрадим. «Директоримиз Эргаш Қаҳҳоров шу киши бўладилар» деди у. Ҳамма Эргаш ака орқасидан эргашди. Сув очиладиган тўғон бошига борганда у «Омин» деб икки қўлининг кафтини очди. Бошқалар ҳам шундай қилишди. Сўнгра даврада турганлардан бири қиблага юзланиб белидаги пичоғини қинидан суғирди-да, қўчқорнинг бўғзига тортди. Отилиб чиққан қонни каналга оқизди. Сув очиш шарафига фарғоналик кекса қурувчи-мелиоратор муяссар бўлди. У билан мириқиб суҳбатлашгандим. «Ишимиз ўнгидан келсин деб сувнинг пири шарафига жонлиқ сўйиб, қон оқиздик», дегани эсимда. Улар ўзлари ўзлаштирган янги хўжаликларда доим ана шу эътиқодга амал қилишган.

Ўша куни шомгача канал бўйида катта тантана бўлди. Гулистонлик санъаткорлар оппоқ шўр қоплаган очиқ далада концерт беришаётганда катта дошқозонда қайнатма шўрва биқирлаб турди. Қош қорайганда етиб келишган киночилар шийпон сиртида движок ёрдамида ҳинд фильмини кўрсатишди. Кино тугар-тугамас бир гуруҳ меҳмонлар келишди. Иккитаси таниқли мелиоратор олим, биттаси Марказқўмнинг бўлим мудири, яна биттаси вилоят ижроия қўмитаси раисининг ўринбосари эди. Мен тун ярмида ташриф буюрган меҳмонларнинг ҳаммасини сиртдан яхши танир эдим.

Олимлардан бири олдинга чиқди. Қўлида туз чўкмаси кўриниб турган бир литрлик шиша идиш. У идишни кўчма движок ёритиб турган лампочка ёруғига тутиб шундай деди:

— Кўриб турибсизлар, мана бу шишанинг ичидаги туз. Унда шўра ўт ҳам ўсмайди. Сизлар шундай ерда ғўза ўстирмоқчисизлар. Демак, олдингларда жуда қийин вазифа турибди. Сизлар камида икки йил тинимсиз шўр ювишингиз керак. Учинчи йилдагина бу ерда деҳқончилик қилиш тўғрисида ўйлаш мумкин. Ўшанда ҳам дастлаб 3—4 центнер ҳосил олишнинг ўзи катта ғалаба.

Шундан кейин олим шўр ювиш технологиясини тушунтирди. Тошкентдан келган вакил қурувчи-мелиораторлар резина этик ва устки иссиқ кийим-бош билан қай даражада таъминланганлиги билан қизиқди. Вилоят ижроқўми раисининг ўринбосари иссиқ овқат таъминотини назорат остига олишни ва кўчма киноқурилма юбориб туришни ваъда қилди. Тунги кенгаш соат бирда тугади. Мен мелиораторлар ҳузурида қолиб кетдим. Тонг ёришганда улар енгил-елпи нонушта қилиб, резина этикларда шўр босган ботқоқ далалар томон жўнаб кетишди.

Бу етмишинчи йиллар бошидаги аҳвол. Мирзачўл ёппасига ўзлаштирила бошланган эллигинчи йиллардаги манзарани шунга қиёслаб тасаввур қилаверасиз. Мирзачўл қўриғидаги юздан ортиқ хўжаликлар шу йўсинда ўзлаштирилган. Бу чинакам меҳнат жасоратининг тимсоли.

Орадан бир неча йил ўтгач, яна ўша хўжаликда бўлдим. Унга Дзержинский номи берилган. Эшитган одамга эриш туюлади. Қаранг-а, етмишинчи йиллар бошида чўлни нуқул ҳарбий саркардалар номи «забт» этган экан. Хайрият, бу хатомизни кеч бўлса-да, тушуниб етдик. Мен ҳикоя қилган хўжалик кейинчалик пахтадан 20 центнерга етказиб ҳосил олди. Полизчилик соҳасида вилоятдаги донгдор хўжаликларни доғда қолдирди. Деҳқончиликнинг бошқа тармоқлари ҳам гуркираб ривожланди. Шўрда дур ундириш, деб шуни айтишади-да!

Мирзачўлни ёппасига ўзлаштиришга бел боғлаган азаматлар дастлабки кунларданоқ қўриқ ерни ҳайдаш, текислаш, чекларга бўлиш, шўр ювиш, экин экиш, канал қазиш, дренаж қуриш, лоток ётқизиш, хўжалик марказий қўрғонини барпо этиш ишларини ягона қўлда уйғунлаштириб, бир жон-бир тан бўлиб амалга оширдилар. Тупроқ таркиби ўн-ўн беш йиллаб синовдан ўтказилгандан кейингина хўжаликлар тўлалигича Қишлоқ хўжалиги вазирлиги ихтиёрига топширилди. Мелиораторларни замин табиблари деб аташларининг боиси шундан. Инсон ақл-заковати, унинг кураш ва интилиши билан сийнасини туз қоплаган ер ўз қиёфасини ўзгартирди, маъмурчилик, мўл-кўлчилик манбаига айланди. Бугунги кунда Мирзачўлнинг кўрки жамолидан дили қувнамаган, унинг саховатидан баҳраманд бўлмаган ким бор? Мирзачўл эндиликда дардига малҳам бўлган, унинг тилсимини очган, чипта ямоғини шоҳи сўзанага айлантирган элимизга хизмат қилмоқда. Ўз эътиқодини, эркини, мустақиллигини дилидагина эмас, тилида ҳам баён этган халқимиз қаддини ғоз тиклаяпти. Мирзачўл — мўъжизалар ўлкаси. У энди Ўзбекистоннинг келажагига хизмат қилажак.

И. НОРМАТОВ.

«Қишлоқ ҳақиқати»га жавоб беришди

САМАРҚАНД ВИЛОЯТ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ:

Рўзномада босилган «Сувга тупуриш гуноҳи азим» танқидий мақоласи атрофлича ўрганиб чиқилди. Унда кўрсатилган нуқсонлар юзасидан аниқ чора-тадбирлар белгиланди.

Вилоят ижроия комитети табиатни муҳофаза қилиш вилоят қўмитаси билан ҳамкорликда Булунғур районининг ўн олти жойида текшириш ўтказди. Булунғур вино заводига 6170 сўм жарима солинди ва биринчи цех фаолияти вақтинча тўхтатиб қўйилди.

Келдон консерва заводига огоҳлантирувчи талабнома топширилди. Етакчи мутахассис З. Хидировга 30 сўм жарима солинди. Йўл қўйилган камчиликларни тузатгунига қадар завод фаолияти тўхтатиб қўйилди.

«Российский» давлат хўжалиги ҳудудида тозалаш иншоотлари қурилиши бошланди. Табиатни муҳофаза қилиш комитети томонидан давлат хўжалиги раҳбариятига йўл қўйилган камчиликлар юзасидан талабнома топширилди. Бош зоотехник ва мутахассислар 30 сўм миқдорида жарима билан жазоландилар. Ва қайд этилган бошқа нуқсонлар юзасидан қўшимча тадбирлар белгиланди.

В. ШИЛИКОВ.
Самарқанд вилояти ижроия комитети раисининг биринчи ўринбосари.

ЁЛҒОННИНГ МИСИ

Фарғона вилоят ижроқўми раисининг биринчи ўринбосари **А. ВОЗНЕНКО** йўллаган мактуб мазкур мақоланинг ана шундай номланишига сабаб бўлди. Ўқувчига тушунарлироқ бўлиши учун воқеа тафсилотини қисман шарҳлаб ўтмоқчимиз. Муҳарририят 26 июль куни Фрунзе райони ҳудудидаги Кичик Ганжиравон қишлоғилик 30 нафар муштарийдан шикоят хати олганди. Унда район раҳбарларининг аҳоли талабларига бефарқлиги, мавжуд муаммоларга юзаки муносабатда бўлинаётгани қораланади.

— Устимизни бут, қорнимизни тўқ этаётган замин ҳақида қайғуриб ёзаяпмиз,— дея бошланади мактуб.— —1960 йилги раҳбарлар айби билан 37 гектарлик боғимиздан айрилгандик. Элнинг эртаси, келажак авлодлар насибаси ҳақида қайғурилмади. Пайҳон қилинган боғ ҳудудида қишлоқнинг каттагина қабристони ҳам бор эди. Бугун бизни хотирамиз, ота-боболаримиз ётган ўша гўшадан ҳам маҳрум қилмоқчилар.

Буларнинг барига лоқайдлик сабаб бўлмоқда. Қўшни қишлоқ деҳқонлари айни шу қабристонга туташ ерда пахта етиштирадилар. Мавсум даврида уни сув босади. Ерга кетмон уришнинг билан суви қалқиб чиқади. Шуларнинг олдини олиш учун қазилган махсус зовурлар ҳам тўлди. Ушбу масала юзасидан арз қилавериб, раҳбарлар ҳузурига қатнайвериб толдик.

Жорий йил бошида Калинин давлат хўжалиги «каттлари»га, район ижроия комитетидаги мутасадди ўртоқларга мурожаат қилдик. Фойда бўлмади. Кўпчилик ҳамқишлоқларимиз билан кенгашиб район раҳбарларини очиқ мулоқотга таклиф этдик. Шукрки, илтимосимиз ерда қолмади. Таклиф этилганлар орасида район партия комитетининг иккинчи котиби Бердали Бегматов, ижроқўм раиси Қодиржон Раҳмонов, район агросаноат бирлашмаси раиси Расулжон Маматшокиров ҳамда хўжалик ва қишлоқ Кенгашининг аъзолари бор эдилар. Бироқ йиғилишдан кейинги натижа бизларни қувонтирмади. Мингга яқин кишилик йиғинда раҳбарларимиз бирор жўяли фикр билдирмадилар. Қуруқ ваъда билан қўйнимизни пуч ёнғоққа тўлдирдилар.

Мана, ниҳоят сўнгги умид илинжи ила сизларга мурожаат қилаяпмиз. Кичик ганжиравонликларни қийнаётган муаммога ечим топишда ёрдам берасизлар деган умиддамиз.

Ҳурмат билан,
Қ. МАМАДИЕВ ва яна 30 имзо.

Мазкур шикоят текшириш ва чора кўриш учун Фарғона вилояти ижроқўмига юборилгани ва унга А. ВОЗНЕНКО имзоси билан жавоб хати олинганини юқорида таъкидлагандик. Унда ёзилишича, мазкур масала вилоят агросаноат бирлашмасининг мутахассислари, район, қишлоқ Кенгашлари раҳбарлари томонидан ўрганилган. Бир қарашда ҳаммаси рисоладагидек. Аммо мактуб мазмуни билан чуқурроқ танишган киши арзномадаги талабларга бир қадар юзаки жавоб қайтарилганига ишонади. Унда аниқ эътирозларга ноаниқ жавоблар қайтарилгани ғалати. Ушбу жумлаларга эътибор беринг: «Бир йил давомида Кичик Ганжиравон қишлоғида новвойхона, қурилиш материаллари билан савдо қилувчи дўкон ишга туширилди. Чойхона биноси қурилиши ниҳоясига етказилаяпти.

Ердаги захни қочириш мақсадида учта вертикаль қудуқ лойиҳаси тайёрланди ва келгуси йилдан режага киритиб қурила бошлайди...»

Табиий газ масаласи бўйича лойиҳа ҳужжатлари тайёрлангандир. Аммо шикоят аризада новвойхона, савдо дўкони ва табиий газ масаласи тилга олинмаганку? А. Возненко негадир юқоридаги юмушларни бажарилган ишлар қаторига қўшаётир.

1960 йили Кичик Ганжиравон ҳудудидаги 30 гектарлик боғ чиндан ҳам пайҳон қилинган экан, бугун муштарийларимиз ана шу масканни тиклашга ёрдам беришимизни сўрашмоқда. Хўш, район ижроия комитети томонидан уларга қандай жавоб қайтарилди? Масала ижобий ҳал этиладими, йўқми? Иккинчидан, қабристонни сув босган экан, унинг олдини олиш мақсадида зовурлар қазилибди. Бу яхши, албатта. Аммо ўша зовурлар илгари ҳам бўлганини шикоятчилар ҳам тилга олишаётир. Жавоб хатида эса булар гўё эндигина қазилгандек таъкидланмоқда. Яна бир гап: А. Возненко имзо чеккан мактубда қишлоқ аҳли билан келгуси йилдан бошлаб ер тақсимлаш масаласида ҳам «келишиб олингани» айтилади. Ким билан, қачон ва қаерда, деган саволларга эса жавоб қайтарилмаган. Энг асосийси аҳоли ана шу келишувга рози бўлганми, йўқми бу сўров ҳам жавобсиз қолаётир. Бир сўз билан айтганда, Кичик ганжиравонликлар талаби чуқур ўрганилмаган.

Хўш, район ҳудудидаги депутатлар нега ёрдам кўрсатишмаётир? Республика халқ депутатлигига ва маҳаллий Кенгашларга бўлиб ўтган сайловларда қоп-қоп ваъдалар берган сўзамоллар нега сукут сақлашмоқда? Ҳамқишлоқлари ташвишига уларнинг қай бири шерик бўлди? Муҳарририят юқоридаги муаммони, Кичик Ганжиравон қишлоқ аҳолиси талабларини ўз назоратига олади ва шу масалада район раҳбарларининг аниқ ҳамда кечиктириб бўлмас тадбирлар кўришига умид қилади.

Советлар ва ижтимоий ҳаёт бўлими.

КЎРПАГА ҚАРАБ ОЁҚ УЗАТАДИЛАР

Рўзноманинг 9 август сонида чоп этилган «Қари билганни пари билмас» мақоласини зўр қизиқиш билан ўқидик. Ундаги уруш ва меҳнат фахрийларининг тўйлар, маросимлар ҳақидаги фикрлари бизга жуда маъқул бўлди. Бундан тўрт-беш йиллар муқаддам биз истиқомат қилаётган қишлоқда ҳам оқсоқоллар уюшмаси тузилган бўлиб, уларнинг тўй ва бошқа маросимларга бош-қош бўлиши таъкидланганди. Мақолада тилга олинган айрим одатлар бизларда ҳам учрайди. Кейинги бир-икки йил ичида турмушга чиқаётган қиз ҳам тўйидан бир кун олдин катта йиғин талаб қиладиган бўлди. Бу кўпчиликнинг чўнтагига тўғри келавермайди. Енгил машиналар билан кўча айланиш, дастурхонларга ичимлик қўйиш анъанага айланиб бораётир. Ҳайрон қоларли томони шундаки, тушунган ота-оналар ҳам бунга илож-ноилож кўникишмоқда.

Бирники мингга — мингники туманга, деганларидек, баъзи бир ночор оила бошлиқлари ўз фарзандлари олдида бошларини хам қилмоқдалар. Сабаби — ночорлик. Яна бир муаммо борки, марҳумларни сўнгги йўлга кузатиш маросими. Оила бошига ташвиш тушган паллада пул улашиш, кийимлик ёки шунга ўхшаш нарсалар тарқатиш ҳоллари ҳамон ҳукм сурмоқда. Бизда 1960 йилларгача марҳумни охирги йўлга кузатгандан кейин учи, еттиси, қирқи (бизларда йигирмаси йўқ) юзи, йили бўларди. Кейинчалик 40 кунгача ҳар пайшанба одамларга ош бериладиган бўлди. Ҳозирги даврда бу масалаларда бироз ўйлаб кўрилса, фойдадан холи бўлмасди. Шунинг учун ҳам мақолада тилга олинган фикрларга тўла қўшиламан. Жойларда ўтказилаётган маросимлар кўпчилик билан маслаҳатлашиб ўтказилса, тўй ва бошқа маросимлар бироз тартибга солинар, деб умид қиламан.

Х. ОТАМУРОДОВ,
Амударё районидаги «Қипчоқ» давлат хўжалиги меҳнат фахрийси.

МУҲАРРИРИЯТДАН: Меҳнат фахрийси Х. Отамуродов билдирган мулоҳазалар дардли. Сабаби, айни тақчиллик пайтида дабдабали тўй, маърака ярашадими? Бизнингча, ортиқча сарф харажат нафақат оилага, жамиятга ҳам путур етказади. Масаланинг иккинчи томони шуки, маросим инсон вафотига тегишли. Дафн маросимлари эса вилоятларда эмас, ҳатто қўшни қишлоқларда ҳам бирбирларидан фарқ қилади.

Аммо шу нарса аниқки, инсон қаерда бўлмасин, увол ва исрофга йўл қўймаслиги керак.

МАНФААТЛИ АЙИРБОШЛАШ

«Андижанавтотранс» бирлашмасининг меҳнат жамоаси бозор иқтисодиёти шароитида тадбиркорлик кўрсатиб, мушкулотлар ва муаммоларни ўз кучи билан муваффақиятли ҳал қилмоқда. Яқинда Волгоград шаҳридан уларга атаб эҳтиёт қисмларнинг катта бир туркуми келди. Бу зарур қисмлар етишмаганидан туриб қолган баъзи автомашиналар рейсга чиқарилди. Автотранспортчилар эса уларга 400 бош кўрпа-ёстиқ жилдлари ва чойшаб юборишди. Волгоградликлар хат йўллашиб эҳтиёт қисмларни чойшаб ва жилдларга айирбошлашга тайёр эканликларини маълум қилишди. «Андижанавтотранс» бирлашмаси яна 1000 та чойшаб ва жилдлар юборди. Эҳтиёт қисмлар муаммоси шу асnода муваффақиятли бартараф қилинди.

Хўш, кўпчиликка бир қарашда эриш туюлган бу молларни автомобилчилар қаердан олишмоқда? 1991 йил ўрталарида бирлашма ҳузурида «Зилола» деб аталувчи жажжи корхона ишга туширилди. Автотранспортчиларнинг уй бекалари, бекор юрган қариндошлари бу ерга жалб қилинди. Улар болалар кийими, эркаклар шими ва кўрпа-тўшак жилдлари тикишни йўлга қўйдилар. Кичик корхона жойлашган бинони зилолачилар ижарага олганлар. Бунинг учун ойига автотранспортчиларга 500 сўм пул тўлашади ҳамда ўзлари тайёрлаб чиқараётган маҳсулотнинг бир қисмини 50 фоиз арзон нархга сотишади. Қолган маҳсулотлар эса эркин савдога чиқарилади.

— «Зилола» ижарада турса ҳам ҳар ойда 1000 сўм соф даромад қилаяпмиз, тикувчилар 350—400 сўмдан маош олишаяпти, — дейди биз билан суҳбатда кичик корхона бошлиғи Дилмурод Низомов. — Ҳозирча 50 сўмдан қоплама пули тўлаяпмиз. Қиймати икки ярим сўм турадиган тушки овқат текин ташкил этилган.

«Зилола»нинг обрўйи ошиб, эл оғзига тушмоқда. Андижон марказий дўконининг директори кичик корхонага ташриф буюрди. «Зилола» ўз маҳсулотларини шу магазинга сотиши учун келишиб олинди. Яқинда «Зилола» етказиб берган костюмларни одамлар мамнунлик билан харид қилишди.

А. АЛИМОВ.

«КЎКСАРОЙ» ОРОМГОҲИ

«Кўксарой» оромгоҳи икки қардош жумҳурият — Ўзбекистон ва Қирғизистон туташган ерда жойлашган. Наманган вилоятининг бу хушманзара масканида яқинда қўшни Андижон вилояти Балиқчи райони ҳудудидаги Абдукарим Мўминов номли жамоа хўжалиги аъзоларидан 30 нафар қаҳрамон она дам олди.

Уларни хўжалик касаба уюшмаси комитети бепул йўлланма билан таъмин этди. Мелихон Йўлдошева, Кимёхон Деҳқонова, Ширмонхон Тўрақулова, Сорахон Обидова, Хосиятхон Жуманова, Шаҳринисо Ваҳобова, Турсуной Пўлатова, Иноятхон Ҳайитова сингари онахонлар узоқ йиллар мобайнида хўжалик, унинг равнақи, муваффақияти йўлида меҳнат қилганлар. Бугун эса фарзандлар хизматида...

Дам олувчилар қишлоққа қайтаётганларида онахонларни оила аъзолари, Ўрмонбек қишлоғидаги маҳалла фаоллари хўжалик раҳбарияти ва касаба уюшмаси ходимлари кутиб олдилар. Санаторий ҳудудида хўжалик бадиий ҳаваскорлари дам олувчилар учун катта концерт гулдастаси тақдим этди.

— Биз бундан кейин ҳам меҳнаткашларнинг кўнгилли ҳордиқ чиқаришлари учун эътиборни сусайтирмаймиз, — дейди жамоа хўжалиги касаба уюшмаси қўмитасининг раиси Маҳмуджон Турғунов биз билан суҳбатда.

Шу мақсадда «Кўксарой» оромгоҳи раҳбарлари билан ҳамкорликни давом эттириш хусусида келишиб олдик.

М. КАРИМОВ.

ЧОРВА ҚИШЛОВИГА ТАЙЁРМИСИЗ

МАВСУМ ЛОҚАЙДЛАРНИ КЕЧИРМАЙДИ

Одатдагидек, ҳар йили биринчи октябрдан чорва қишлови бошланади. Уни беталофат ўтказиш мақсадида Ўзбекистон Қишлоқ хўжалик вазирлигига қарашли жамоа, давлат ва бошқа чорвачилик хўжаликларида 1991—92 йиллар чорва қишловига тайёргарлик борасида муайян ишлар амалга оширилди.

Аввал йўл қўйилган камчиликларни қайтармаслик мақсадида вазирлигимиз мутахассислари апрель ойидаёқ фермаларда амалга оширилажак кузги-қишки тадбирлар мажмусини ишлаб чиқдилар. Эндиликда шунга асосан жойларда иш юритмоқдалар. Бу тадбирлар фақат ташкилий-хўжалик комплексидан иборат бўлмай, шу жумладан фермаларни таъмирлаш, озуқа цехлари ва буғ қозонларни қишга ҳозирлаш, махсус кийим-кечаклар ва дори-дармонларни ташиб келтириш, ёқилғи ва энергетика масаласини ўз ичига олади. Бундан ташқари емхашакни жойларга етказиб беришга эътибор кучайтирилди. Чорвадорлар маданий дам олишларига шароит яратиш бош вазифалардан, деб белгиланди.

Бу йилги қишловда жумҳуриятимиздаги барча колхоз ва совхозлар ҳамда хўжаликлараро корхоналарда бир ярим миллиондан ошиқроқ қорамол, 534 минг бош чўчқа, 5,8 миллион бош қўй ва эчки, 27 миллионта парранда ва бошқа ҳайвонлар боқилади. Улар 2.261 та қорамолчилик, (шундан 2 мингги сут-товар фермаси), 388 чўчқачилик, 1.293 қўй ва эчкичилик, 1.433 та паррандачилик фермаларига жойлаштирилади. Жониворлар парвариши билан жами 82 минг нафар чорвадор машғул бўлади. Кўплаб чорвадор уйлари, маданий оқартув бурчаклари, медицина пунктлари, махсус ошхона ва бошқа бир қанча ижтимоий-сиёсий бинолар зарбдор тармоқ ходимлари хизматида бўлади.

Қишловгача республика хўжаликларидаги барча озуқа цехлари ва буғқозонларни таъмирлаш режалаштирилган эди. Жорий йилнинг 1-сентябригача улардан 62 фоиз озуқа цехи ва 71 фоиз буғ қозонлар тахт қилиб қўйилди.

Чорва бинолари ва фермаларида ҳам аҳвол кўнгилдагидек эмас. Энг ачинарлиси шундаки, Қорақалпоғистонда мавжуд 224 та фермадан атиги 65 таси таъмирланди, холос. Бундай камчиликларни Жиззах вилояти хўжаликларида ҳам кузатиш мумкин. Шунингдек, Фарғона, Сурхондарё, Тошкент ва бошқа вилоятлардаги аҳвол кишини ташвишга солади.

Чорвани қишловдан беталофат олиб чиқишнинг асосий омилларидан бири — етарлича сифатли озуқа базаси яратишдир. Жорий йилнинг 10 сентябрига қадар республикада 4,6 миллион ўрнига 4,1 миллион тонна дағал хашак тайёрланди. Бу режанинг 89 фоизини ташкил этади ёки бултургига нисбатан 168 минг тонна кам демакдир. 3,5 миллион ўрнига 1,3 миллион тонна силос бостирилди, яъни 1990 йилдагидан 150 минг тонна кам. Витаминли ўт уни тайёрлаш ҳам ёмон аҳволда. Йиллик режанинг ҳатто ярмиси бажарилмаган.

Бу йил табиат инжиқлиги оқибатида баҳорда бир қатор яйловларда ўт-ўланлар ривож олмади. Натижада уларнинг ҳосилдорлиги гектарига ўртача 2 центнер ўрнига 0,1—0,2 центнер озуқа бирлигига тушиб кетди. Тошкент вилоятининг йирик Охунбобоев номли, Жамбул номли қўйчилик хўжаликлари жойлашган Келес массивида, Қашқадарё вилояти ва бошқа жойларга қора чигиртка тушиб яйловлар ўтини қуритди. Бундан ташқари ёмғир кечикиб ёғди. У ҳам ўз таъсирини кўрсатди. Қўй ва эчкиларнинг асосий туёқ ости озуқаси ҳисобланган шувоқ, жужгун, боялиш, саксовул каби ярим бутасимон ўсимликлар ўсишдан жуда орқада қолди.

Учқудуқдаги барча давлат хўжаликлари, Элликқалъа районидаги «Буқенмерей», Тахтакўпирдаги К. Маркс, Қўнғиротдаги «Устюрт», Томдидаги «Томди», «Жана-Шаруа» ва Балиманов номли, Пешкудаги «Жонгелди», Ромитандаги «Қизил-Ровот», Конимехдаги «Октябрь 40 йиллиги» ва бошқа қоракўлчилик хўжаликларида чорвани туёқ ости озуқаси билан таъминлашда оғир вазият вужудга келди. Қашқадарё вилоятининг «Ўзбекистон», «Нишон», «Муборак», «Чорвадор» ва Ғ. Ғулом номли наслчилик давлат хўжаликларида озуқа етишмаганидан совлиқлар мўлжалдаги даражада семирмади.

Оғир аҳволдан чиқиш учун Учқудуқ, Томди ва Конимех районларидан қўшни Қозоғистоннинг Жамбул вилоятига 1.100 кишидан иборат озуқа тайёрловчи 94 та гуруҳ юборилди. Уларга 30 та тойловчи-йиғувчи ҳамда етарли миқдорда трактор, автомашиналар ажратилди. Ҳозиргача улар тўрт минг тоннадан зиёд дағал хашак жамғариб жойларга жўнатишди.

Қишлов олдидан чорвадаги юқумли касалликларнинг олдини олиш муҳим масала. Махсус ветеринария-профилактика ишлари ҳамма турдаги чорва ҳайвонларида махсус режа асосида вақтида ўтказилди. Шу кеча-кундузда қўй ва эчкилар жунини қирқиш билан биргаликда кана ва қўтир касалликларига қарши чўмилтириш давом этмоқда. Аммо, майда шохли молларнинг гижжа касалликларига қарши ўтказилиши лозим бўлган тадбирлар, чорва биноларини дезинфекция қилиш ишлари орқада қолмоқда. Сабаби «Узглавзооветснаб» корхоналари антигельминтлар, дезинфекцияловчи химикатлар билан ўз вақтида тўла таъмин этмаган.

Жумҳурият хўжаликларида 1991—92 йиллар чорва қишловига тайёргарликнинг бориши масаласи шу йил 19 август куни вазирлик ҳайъатида кўриб чиқилди. Унинг тафсилоти Қорақалпоғистон Қишлоқ хўжалиги вазирлиги ва барча вилоятлар хўжаликларига етказилди. Номада фермаларни таъмирлаш билан боғлиқ барча масалаларни ҳал қилиш бўйича тезкор гуруҳ тузилганлиги таъкидланган. Қишловга тайёргарлик ишларини ташкил қилиш ва уни муваффақиятли ўтказиш бўйича хўжаликларда, бирлашмаларда махсус штаблар тузиш топширилди. Талаб қилинадиган озуқани тайёрлаш учун қўшимча чоралар кўриш, унинг сифатига алоҳида эътибор бериш, хандақларни қисқа вақтда тўлдириш масалалари Қорақалпоғистон Қишлоқ хўжалиги вазирлиги ва вилоят агросаноат уюшмалари томонидан қаттиқ назоратга олинди.

Қишлов тобора яқинлашмоқда. Иш эса жуда кўп. Энди бор имкониятни ишга солиб пухта ҳозирлик кўрилмаса, кейин аттанг деганнинг фойдаси бўлмайди.

Т. ҒАНИЕВ,
Ўзбекистон Қишлоқ хўжалиги вазирлиги чорвачилик бошқармасининг бошлиғи.

ШИНАМ УЙЛАР

Республика Президентининг аҳоли манфаатларини рўёбга чиқариш йўлидаги бир қатор кўрсатмалари жойларда жиддий назорат қилинмоқда. Айниқса аҳолига уй-жой ажратиш тўғрисидаги фармонга бўлган муносабат бугунги кун талабларига тўла мос тушаётир.

Навоий шаҳар ижроия комитетининг уй-жой қурилиши бўлими бошлиғи Тошпўлат Умаров тилга олган рақамлар ҳам шундан далолат беради:

— Республика Президентининг фармойишидан сўнг бу масалага жиддий эътибор берилмоқда, — дейди у. — Шу кунгача қўшни Гулистон посёлкасидан 34 гектар ер олиниб, 311 та дала ҳовли учун, қолганлари ташкилотларга, шаҳарлик меҳнаткашлар ихтиёрига бўлиб берилди.

Бугун қурилиш ишлари жадал суръатда олиб борилаяпти. Аммо айрим ташкилотларда етарлича маблағ йўқлиги, қурилиш материалларининг танқислиги аҳолини ранжитаётир.

Қад ростлаётган уйларни табиий газ, канализация тармоғи, сув билан таъминлашда ҳам муаммолар талайгина. Ёғоч савдоси базасига оз бўлсада шифер, цемент, тахта келтирилаяпти. Қувурлар эса йўқ. Гулистон посёлкасини тўлиқ канализациялаштириш учун 20 километр масофага қувур ётқизиш керак. Бу ўткир муаммоларимиздан бири бўлиб турибди. Ички имкониятдан фойдаланиб бошқа корхоналарнинг ортиқча маҳсулотидан вақтинча фойдаланаяпмиз. Ачинарлиси уларнинг ўзлари ҳам белгиланган фондларнинг атиги 60 фоизини олишга эришаяптилар холос.

Яқинда Гулистонда яна бир посёлка қурилишига бел боғланди. Келажакда у ерда 900 хўжалик истиқомат қилишига имконият яратилади. 125,5 гектарлик ер майдони аҳолига ва турли ташкилотларга бўлиб берилди. Бу борада шаҳар Кенгаши ижроқўми халққа иложи борича ёрдам кўрсатиш чора-тадбирларини кўраётир. Бу эса кишиларнинг меҳрини оширмоқда.

Е. УМАРОВ.

СИРДАРЁ ВИЛОЯТИ. Дўстлик районидаги «Октябрь 50 йиллиги» давлат хўжалигининг далаларида бу йил пахтадан мўл-кўл ҳосил етиштирилди. Жамоа заршунослари пешона тери тўкиб, қийинчиликларни енгиш эвазига етиштирган оқ олтинни ўз кучлари билан йиғиштириб олишга аҳд қилганлар. Совхознинг марказий устахонасида зангори агрегатлар теримга шай қилиб қўйилди.

СУРАТЛАРДА: 1. Совхоз директори Суннат Эргашев, созлаш-таъмирлаш бўйича масъул муҳандис Шодмон Умрзоқов, бош муҳандис Темир Гулбоев ва созловчи Дамир Акмаловлар зангори кемаларни кўздан кечиришмоқда. 2. Теримга шай қилиб қўйилган «пўлат от»лар.

К. ЖЎРАҚУЛОВ олган суратлар.

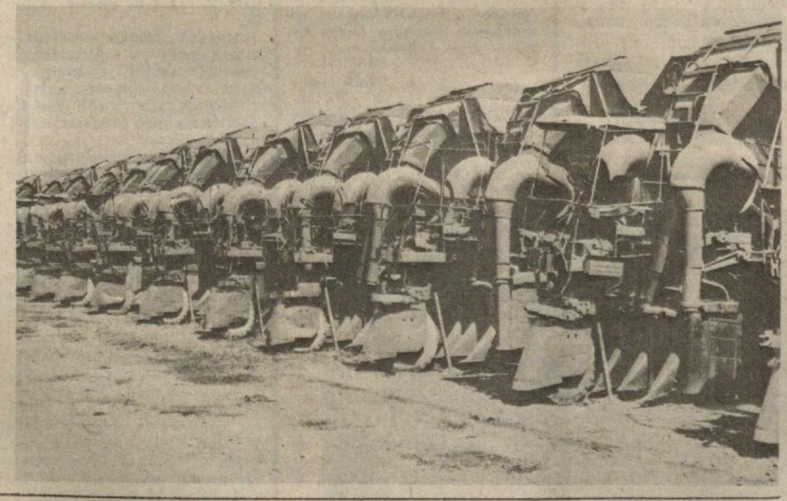

ЎРИМГА КИРИШИЛДИ

Қўриқдаги Гагарин районининг шоликорликка ихтисослаштирилган хўжаликларида ҳосил ўримига киришилди. Ўз комбайнларини биринчи бўлиб шолипояга олиб чиққан «Искра» ва «Правда» совхозларининг механизаторлари гектар бошига 45 центнер ва ундан ҳам кўпроқ шоли янчиб олмоқдалар.

Гагарин райони — Сурхондарё вилоятида шоли етиштирувчи асосий макон. Бу ерда 6665 гектар ердан 35 минг тоннага яқин дон олиш, шундан қарийб 22 минг тоннасини давлатга сотиш режалаштириб қўйилган. Ўримни энг мақбул муддатларда — 25 кун ичида туғаллашга қарор берилди.

Илғорларни рағбатлантириш учун район меҳнаткашларига 15 та енгил автомашина ажратилди.

(ЎзТАГ мухбири).

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

● Москвада ногиронларни ижодий жиҳатдан тиклаш Бутуниттифоқ марказининг ихтисослашган санъат илмгоҳи очилди. Шу йилнинг ўзида илмгоҳда учта: тасвирий санъат, театр ва мусиқа санъати факультетлари очилади. Уларда кўзи ожиз, яхши эшитмайдиган, юриши қийин ёшлар ўқийдилар. Илмгоҳда танлов имтиҳонлари бўлади. Унда ўрта маълумотли ҳамда олий ўқув юрти ижодий факультетларидан бирига кириш учун муаллимлар тавсия этган йигит ва қизлар қатнашиши мумкин.

● «Бизнинг оиламизда подшоликка дахлдор ҳеч ким йўқ. Жаноб Алексей Брумелни мутлақо танимаймиз ва у қаллоб одамдир». Россия императори хонадонининг бошлиғи буюк князь Владимир РСФСР Президенти Борис Ельцинга улуғ князь унвонини қабул қилиш тўғрисидаги таклиф юзасидан тарқатилган хабарни шундай шарҳлади.

● Ленинград вилоят Совети КПСС вилоят комитети сиёсий маориф уйидаги хоналарнинг бир қисмини бермаган тақдирда у судга берилишини айтиб, пўписа қилган эди. Вилоят кенгаши афтидан сиёсий маориф уйига эга бўлиш ҳуқуқи учун курашни давом эттирадиганга ўхшайди, деб ёзади «Вести» рўзномаси. Лекин энди мазкур бинога кўпдан-кўп комитетларни жойлаштириш ва КПСС вилоят комитетининг бу ердаги собиқ меҳмонхонасини ўз тобелигига олишни умид қилаётган мэрлик бунга даъвогарлик қилса керак.

● Грузия маъмурлари «Совет матбуотининг ахборот уруши»га жавобан умуман марказдан тарқалаётган ахборотларни тўхтатиб қўйишларини маълум қилдилар: республикада «душман давлат» рўзномаларини босиш ва тарқатиш тўхтатиб қўйилди.

● Кемерово дорилфунунининг профессори Сергей Рябих «Кузбасс» вилоят газетасида босилган ўз мақоласида бу ерда янги большевизм туғилганини айтди. Унинг фикрига қараганда, шахтёрларнинг сўнгги икки ойлик сиёсий иш ташлаши «ишчи» (собиқ забастовкачи) комитетларининг демократик принциплардан кечилганини ишончли тарзда кўрсатиб турибди. Улар ўшанда мамлакат Президенти, ҳукумати ва Олий Кенгаши истеъфога чиқишини талаб қилгандилар. Кемероволик профессор ҳозирги ҳамда 1917 йилдаги большевистик шиорларининг бир-бирига мос келганлигини худди ана шунда кўради. Ишчи ҳаракатининг вакиллари депутатларни бирон-бир нарсага ишонтира олмаганларидан сўнг ҳар сафар мажлислар залини ташлаб чиқиб кетиб, сессияларнинг ишини барбод қилишмоқда.

● Латвия Республикаси СССР ва иттифоқдош республикалар ташқи ишлар Вазирлари Кенгашининг жума куни бўлган мажлисида Москва билан Рига ўртасида дипломатик муносабатлар ўрнатиш тўғрисидаги масалани ўртага қўйди. Латвия Республикасининг Москвадаги доимий вакили Янис Петерс билан биргаликда мажлис ишида кузатувчи сифатида қатнашган Латвия Олий Кенгаши ташқи ишлар доимий комиссиясининг аъзоси Янис Фрейманис шуни маълум қилди. У Латвия томонининг бу тадбири мустақил Латвия давлатини таниш фактига алоқадор «техникавий жиҳатлар юзасидан» музокаралар ўтказишга интилиши билан боғлиқ эканини тушунтирди.

● Афғонистон урушида қатнашган, байналмилал бурчини бажараётиб ногирон бўлиб қолган новгородлик тўрт жангчи Гавана госпиталларидан бирида даволанишга таклиф этилди. Новгородга келган кубалик шифокор-ортопедлар Луис Флейтес билан Хесус Лала уларни Гаванага таклиф этишди. Бу шифокорлар Челябинск, Магнитогорск, Владивосток, Хабаровск, Иркутск, Олмаота, Фрунзе, Бокуда, Украина ва Белоруссия шаҳарларида ҳамда Москва ва Санкт-Петербургда бўлдилар. Улар ҳамма ерда беморлар билан учрашиб, тиббий маслаҳатлар бердилар, ҳамкасблар билан учрашдилар, Кубага таклиф этиладиган касаллар гуруҳини аниқладилар.

● Озарбайжон Компартиясининг фавқулодда XXXIII съезди унинг бутун тарихи давомидаги энг қисқа съезд бўлди. Съезд тўрт соатлик мунозаралардан сўнг республика партия ташкилоти ўзини ўзи тарқатиб юбориши тўғрисидаги қарорни мутлақ кўпчилик овоз билан қабул қилди.

● Грузия миллий гвардияси қароргоҳида унинг қўмондони Китавани мудофаа вазири Гиоргадзе билан учрашди. Учрашувдан кейин Гиоргадзе бундай деди: «Биз қуролли тўқнашувларга йўл қўймаслик хусусида келишиб олдик, биз республикадаги тинчликни бирор киши бузишга журъат этмаслигини биргалашиб кузатиб борамиз. Мабодо кимдир тинч аҳолига қарши ўт очадиган бўлса, биз Китавани билан бир ёқадан бош чиқарамиз. Мен Грузия фуқароси сифатида бошқача йўл тутолмайман». Тбилисида оппозиция митинглари давом этмоқда, митинг қатнашчилари Гамсахурдиянинг истеъфога чиқишини, фуқароларнинг ҳуқуқлари ҳимоя этилишини талаб қилмоқдалар.

● АП агентлигининг Бокудан хабар қилишича, у ерда жума куни Озарбайжон халқ фронти ташаббусига кўра, Муталибовнинг республика Президенти этиб сайланишига қарши норозилик митинги бўлган. Митингда 5 мингдан 10 минггача одам қатнашган. Нотиқлар Президент сайловлари натижалари бекор этилишини ҳамда халқаро кузатувчилар иштирокида кўп партиялилик асосида парламент сайлови ўтказилишини талаб қилдилар. Милиция митингнинг ўтказилишига халақит бермади.

МАМЛАКАТ ДАВЛАТ КЕНГАШИНИНГ МАЖЛИСИ

МОСКВА, 16 сентябрь. (ТАСС махсус мухбирлари мамлакат Давлат Кенгашининг мажлисидан хабар қиладилар).

Кремлда соат роппа-роса 10.00 да СССР Президенти раислигида Давлат Кенгашининг мажлиси бошланди. Мажлисда Россия, Украина, Қозоғистон, Белоруссия, Озарбайжон, Арманистон, Қирғизистон, Тожикистон, Туркманистон, Ўзбекистон раҳбарлари қатнашмоқдалар.

Кун тартибига: аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашдаги аҳвол ва уни 1991-92 йилда барқарорлаштириш, иқтисодий Иттифоқ ҳақидаги шартнома лойиҳаси, мамлакатда туб тадқиқотларнинг аҳволи ва уларни ўтиш даврида қўллаб-қувватлаш тадбирлари, мамлакат Давлат Кенгаши ҳузуридаги ҳуқуқ комиссияси ҳақидаги низом лойиҳаси, СССР чегара қўшинлари ҳақидаги СССР қонуни лойиҳаси, халқ таълими республикалараро комитетини тузиш, иттифоқ миқёсида табиатни муҳофаза қилиш органлари тизимини такомиллаштириш, ички ишлар органлари шахсий таркибини моддий таъминлаш тўғрисидаги масалалар киритилган.

Қиш фаслида аҳоли озиқ-овқат маҳсулотлари билан етарли даражада пухта таъминланади, деди мамлакат халқ хўжалигини оператив бошқариш комитетининг раиси И. С. Силаев ўз муовини Ю. М. Лужковнинг биринчи масала юзасидан берган хабарини журналистларга шарҳлар экан. У қуйидагиларни таъкидлади: бугун кенгашда келишиб олинган энг муҳим масала шуки, — бу иттифоқ ҳамда барча республикаларнинг раҳбарлари мазкур республикаларни озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашга доир аниқ-равшан тадбирлар ишлаб чиқишига асос бўладиган ягона ҳужжат тайёрланади. Унда республикалар ўртасида маҳсулотлар алмашиш, шунингдек хорижий мамлакатлардан келадиган ёрдамни тақсимлаш кўзда тутилади. Силаевнинг фикрига қараганда, худди шу нарса бизга қишдан омон-эсон чиқиб олишга ёрдам беради. У, шунингдек республикаларнинг вакилларида режалаштирилган ишлар юзасидан келишмовчиликларга сабаб бўладиган қандайдир масалалар ҳозир йўқ эканлигини ҳам айтди.

Турли республикаларда озиқ-овқат маҳсулотлари тақчиллиги ҳажм жиҳатидан ҳам, товарларнинг номенклатураси бўйича ҳам тенг эмас, деди Иван Силаев. Уларнинг барчаси учун дон ва шакар умуман тақчил бўлиб турибди. Шу муносабат билан республикалар ўртасида мазкур молларни хориждан харид қилиш ишларини мувофиқлаштириш ҳамда бу масалада марказнинг устиворлик қилиши тўғрисида келишиб олинганини табриклаш мумкин холос.

Бугун биз ҳар бир республика эҳтиёжларининг мутаносиб бўлиши тўғрисида келишиб оламиз ва уни бир ерга жамлаймиз, бу эса хорижий мамлакатлардан харид қилинаётган озиқ-овқат маҳсулотларини пала-партиш эмас, балки уларни марказлашган ҳолда режалаштириб харид қилиш имконини беради.

Истиқболда озиқ-овқат маҳсулотлари таъминотини барқарорлаштиришга доир тадбирларга келганда, Давлат Кенгаши аъзолари сентябрь ойининг охиригача қишлоқ хўжалигини туб ислоҳ қилишга оид истиқболли иқтисодий тадбирлар тўғрисидаги битимни имзолайдилар. Иван Силаев мазкур масалани муҳокама қилиш чоғида бир қанча республикаларнинг Россияга нисбатан бир қадар ишончсизлик билан қараётгани тугатилганини мамнуният билан қайд этди. Аксинча, улар озиқ-овқат маҳсулотлари айирбошлашда Россия билан фаол ҳамжиҳатлик қилишга тобора кўпроқ интилаётганликлари яққол кўзга ташлана бошлади.

Мамлакат халқ хўжалигини оператив бошқариш комитети раисининг ўринбосари. Г. А. Явлинский «Иқтисодий иттифоқ ҳақидаги шартнома лойиҳаси тўғрисида» ахборот берди. У мазкур иттифоқ барча аъзолари мустақиллигини тан олиш ва уларнинг иқтисодий аҳволи ниҳоятда оғир эканлигини қайд этиш ана шу ҳужжатнинг асосий жиҳатидир, деди. Ишбилармонлик ва хусусий мулк, мўлжалланаётган иқтисодий иттифоқнинг бутун ҳудудида молларнинг ва хизмат турларининг эркин ҳаракати — концепциянинг асосий қоидасидир. Пул сиёсати ва банк тизими соҳасида умумий валютани сақлаб қолиш кўзда тутилмоқда, лекин миллий валюталарни жорий этишга ҳам йўл қўйилади. Шунингдек бюджет сиёсатини мувофиқлаштириш, республикаларнинг ички ва ташқи қарзлари тўғрисидаги барча масалаларни бартараф этиш ҳам зарур. Ҳозирги пайтда ҳар бир республика ички қарзининг кўпайиши — бутун иттифоқ умумий қарзининг кўпайишидир, деб ҳисоблайди Явлинский.

Ягона иқтисодий иттифоқ амал қилишининг яна бир зарур шарти — нарх-навони эркин белгилаш йўлида иложи борича тезроқ ҳаракат қилишдан иборат. Ижтимоий кафолотларни таъминлашнинг ягона воситасини ишлаб чиқишда куч-ғайратларни бирлаштириш муқаррар бўлиб қолди. Бунда, Григорий Явлинскийнинг фикрига қараганда, ишни пенсиялар тўғрисидаги масаладан бошлаш керак, чунки, деб таъкидлади у, «бизнинг мамлакатимизда бу масала катта эътибор беришни талаб этадиган алоҳида иқтисодий соҳадир».

Мажлисда ишонч ва тотувлик муҳитида муҳокама этилган озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашдаги аҳвол тўғрисидаги масаладан фарқли ўлароқ иқтисодий иттифоқ тўғрисидаги шартнома лойиҳаси юзасидан бўлган мунозаралар анча мураккаб кечди. Бир қанча республикаларнинг раҳбарлари шу заҳотиёқ ТАСС мухбирларига қуйидагича фикр билдирдилар:

Қирғизистон Президенти Асқар Акаевнинг иқтисодий битим — бўлажак Иттифоқ шартномаси йўлидаги жуда муҳим қадам эканига ишончи комил. У мазкур масала юзасидан Давлат Кенгаши аъзолари орасида келишмовчилик йўқлигини, ҳозирги мажлиснинг ўзидаёқ Европа иқтисодий ҳамжамияти тузилмасига ўхшаш андозага кўра мазкур масалани ҳал этиш учун муайян имкониятлар мавжудлигини мамнуният билан қайд этди. Суверен республикаларнинг икки томонлама ва кўп томонлама тузилган шартномалари бўлажак ҳужжатнинг қандайдир асосини ташкил қилиши мумкин. Айни вақтда Қирғизистон Президенти Г. Явлинский таклиф этган иқтисодий битим вариантини «унинг мураккаблиги сабабли қабул этиб бўлмаслигини» айтди. Бунда у академик Станислав Шаталин таклиф қилган битимнинг муқобил лойиҳасини юқори баҳолади. «У аниқ-равшан ёзилган, унинг ишлаб чиқилиши бугунги вазиятга жуда ҳам мос келади ва охир-оқибатда суверен республикалар иқтисодий шартномасининг ўзаги бўлиши мумкин эди», деди А. Акаев.

Менимча ҳозирги пайтда иқтисодий битимни имзолашга вақт эртароқ, — деди Туркманистон Президенти Сафармурод Ниёзов. У республикалар ўртасидаги иқтисодий муносабатларда пайдо бўлган барча ноаниқликларни тугатиш учун яна икки-уч ой қаттиқ ишлаш талаб этилади, деб ҳисоблайди. «Шу вақт ичида суверен республикалар Россия раҳбарияти билан ўз муносабатларини аниқлаб олишлари ва битимнинг мақбул вариантини ишлаб чиқишлари мумкин», деди Президент. Олдинда жаҳон нархлари асосида товар айирбошлашдек муҳим ишлар турибди, деб таъкидлади у, демак, йўқотишлар бўлиши ҳам муқаррар, лекин биз бирдамлик омиллари амал қилишига чин дилдан ишониб турибмиз. Масалан, кавказлик шерикларимиз жўнатилган туркман газининг ҳақини шу заҳотиёқ тўлай олмайдилар, биз тепа-тенг мол алмашиш назарда тутиладиган ўзаро манфаатли битимга розимиз. Оғир даврда кўнгилли равишда тузилиши лозим бўлган республикалараро умумий суғурта жамғармаси ҳам ёрдам бериши мумкин.

Мамлакат ягона иқтисодий маконини қўллаб-қувватлаш ва сақлаб қолиш мутлақо равшанлигига қарамай, мени республикалар орасида иқтисодий алоқаларнинг бўшашиб бораётганлиги ташвишга солмоқда, деди Озарбайжон Президенти Аёз Муталибов, Республикалар ўзларининг ҳозирги аҳволида ижтимоий дастурларни алоҳида-алоҳида рўёбга чиқара олмайдилар. Демак, уларни ўз халқлари ҳам қўллаб-қувватламайди. Озарбайжон раҳбарининг фикрига қараганда, август воқеаларидан сўнг республикалар ўртасидаги ажралиш жараёни кучайган ва биринчи навбатда иқтисодий алоқаларни мустаҳкамлаган ҳолда юзага келган ишончсизликни бартараф этиш зарур. Акс ҳолда маҳсулот ишлаб чиқаришдаги таназзул давом этаверади, деди А. Муталибов, бу эса сўнгги йилларда қўлга киритилган демократик ютуқларнинг бой берилишига олиб келиши мумкин.

Маърузачилар кун тартибидаги икки асосий масала юзасидан мажлисда бўлган муҳокама якунларини ТАСС шарҳловчиси Борис Гришченко билан суҳбатда шарҳлаб бердилар.

Юрий Лужков, халқ хўжалигини оператив бошқариш комитети раисининг ўринбосари:

— Бу ва бундан кейинги йилларда мамлакатда озиқ-овқат маҳсулотлари билан боғлиқ аҳволни барқарорлаштиришга доир тадбирлар тўғрисидаги республикалар битимининг лойиҳаси Давлат Кенгаши аъзоларининг фикр-мулоҳазалари ҳисобга олиниб, сентябрь ойининг охиригача узил-кесил ишлаб чиқилади. Лойиҳа асос учун қабул қилинган. Бу билан республикалар ўртасида уларнинг эҳтиёжи ва иқтисодий манфаатдорлигини ҳисобга олиб, маҳсулот етказиш борасида бир ёқадан бош чиқариб сарфлаётган куч-ғайратларимиз учун йўл очилади. Давлат фондига озиқ-овқат маҳсулотлари етказиб беришни кўпайтириш борасидаги омиллар ҳам аниқлаб олинди. Бунда биз мамлакатимизга озиқ-овқат маҳсулотлари етказиб беришда ҳамкорлик қилиш хоҳишини билдирган хорижий шерикларимиз билан ўзаро муносабатларда ягона тизим, ягона давлат сифатида иш олиб борамиз.

— Демак, комитет мажлисида сиз бир неча бор такрорлаган «очлик» сўзини унутиш мумкин эканда?

— Ҳаммаси яқин орадаги ишларимизнинг натижаларига боғлиқ бўлади. Жуда катта хавф-хатар бор, уни эътибордан чиқариб юбориш учун ҳеч қандай асосимиз йўқ. Эртага бир қанча Европа мамлакатларига жўнаб кетаман, у ерда озиқ-овқат маҳсулотлари етказиб беришга доир ҳужжатларни келишиб олиш юзасидан дастлабки жиддий музокаралар бўлади. Жумладан, Польша, Венгрия, Германия мамлакатимизни картошка, сабзавот маҳсулотлари билан таъминлашига доир масалаларни ҳам ҳал қиламиз.

Григорий Явлинский, иқтисодий Иттифоқ тўғрисидаги шартнома лойиҳасининг раҳбари:

Лойиҳа асос учун қабул қилинди. Республикалар шартномага кирадиган битимлар учун биргаликда асос қидириш мақсадида мухтор делегацияларини тузишлари керак бўлади. Олдинда катта ва жуда мураккаб ишлар турибди.

Афсуски, вақтни чўзиб юбориш, принципларни ўзгартириш ва турли дастурлардан қандайдир «қоришма» дастур яратиш мумкинлигини тажрибадан биламиз. Лекин бугунги кунда ишлар аслида бошланиб кетаётгани муҳимдир. Ниҳоясига етган муҳокамага қараганда, бу ишлар жуда оғир кечади.

Масалан, Қирғизистон Президенти Асқар Акаев халқаро принципларга асосланиб шартномани янада умумийроқ шаклда бўлишини таклиф этди. Лекин ҳужжатнинг энг аниқ шаклларини, бизнинг шарт-шароитимизга анча яқинлаштирилган шаклларини қабул қилишга қарор берилди. Лойиҳани жуда қисқа муддат ичида узил-кесил ишлаб чиқишга муваффақ бўлсак керак, деб ҳисоблайман. Биз жуда қалтис нуқтага келиб қолганмиз. Ҳозиргина Давлат Кенгаши мажлисида мамлакатимизда мавжуд маҳсулотларни қандай тақсимлаш кераклиги тўғрисида гап бўлди. Агар биз муаммони ҳал этишда янги ёндашувлар топа олмасак, бундан кейин ҳам тақсимлаш билан шуғулланаверамиз. Шартнома асосий қисми устидаги ишлар узоғи билан бир ой муддат ичида туғалланиши лозим.

Мажлисда кун тартибига аввал киритилмаган бошқа бир қанча долзарб масалалар ҳам муҳокама қилинди.

(ТАСС).

Мустақилликни мустаҳкамлаш учун

АНДОЗАГА НА ҲОЖАТ?

Рўзнома ходими ушбу мақола мавзусини айтиб, иккиуч савол бердики, улар биз учун ниҳоятда долзарб туюлди. Ўзбекистон мустақиллиги ҳар кимнинг дилига жо бўлганида ҳаётимизга барча ютуқ ҳамда камчиликлари билан сингиб кетган кино санъати тарихи, амалиёти, назариясини қайта идрок этиш, унинг истиқболи ҳақида қайғуриш табиийдир. Менга қолса, янги, ёш ижодий кучлар, илмфанга кириб келаётган навқирон ёшдаги олимлар билан кинематографиямизнинг кечаги кунини қайта ёритишга бугуноқ ҳаракат қилиб кўрардим. Адабиёт, санъат ва айниқса партия ҳамда давлат хавфсизлиги органларининг архивини синчиклаб ўрганиб, фильмларга давримиз чўққисидан назар ташлаб, янгича шарҳлаб, таҳлил қилиб, очерклар, рисолалар битишга киришардим... Табиийки бу ишни катта гуруҳ бажара олади. Камина эса тадқиқ қилувчилардан биригина бўларди.

— Бугун марказда тасдиқланган эстетик, илмий қолипларни инкор этиб, 1917—1991 йилларда Ўзбекистонда маданий ҳаёт қай аҳволда бўлган ва унда кино қандай ўрин тутганини бараллa айтиш зарур бўлиб қолди. Шунда ушалмаган орзулар, (экран нурини кўрмаган сценарийлар), буюртма билан яратилган, бир-бирига ўхшаш ва заифлик бобида бирбиридан қолишмайдиган «Қора консульнинг тугатилиши», «Амирликнинг емирилиши», «Инқилоб чавандозлари», «Уч кишидан бири», «Алангали сўқмоқлар» каби ўнлаб фильмлар тилга олинарди. Энди ишончим комил, мавзунинг «муҳимлиги» (тарихий— инқилобий мавзу, коммунист образи гавдаланган асар!) учун «сийлов» қилинмайди, марказнинг буюртмаси, деб талабчанлик сусайтирилмайди.

Ўлкамизга таклиф билан ёки ўзларича келган «ижодкор»лар миллий кинонинг ривожига ҳисса қўшдиларми ёки ўз манфаатларини кўзладиларми? Энг муҳими, Ўзбекистонда бўлиш — буюк маданий меросдан баҳраманд бўлишга олиб келмадими!.. Москвалик санъаткорлар диёримизни севиб қолганликлари, «Қасам», «Алишер Навоий», «Саҳродаги воқеа», «Тоҳир ва Зуҳра» каби фильмларни суратга олиш дамларида буюк шоир устахонасига назар ташлаб завқ олганликлари, халқ оғзаки адабиётидан ҳайратга келганликлари, ўзбек фуқароси пахта даласида заҳмат чекиб, қумтепаликлар орасида миноралар, мадрасалар бунёд этиб, меҳнатга ўч, ижодга ташна эканлигини намойиш этганида воқиф бўлганликларини қайта-қайта айтган эдилар. Бундай самимий сўзлар учун ҳақиқий ижодкорларга ташаккурлар айтдик. Аммо юртимизга фақат пул учун, катта-катта гонорар учун келган «сценарий муаллифлари», «актёрлар»нинг фаолиятини қоралардик.

Ҳозирги даврдаги ўзбек киноси ҳақида фикр юритишимизда ҳам айрим хулосаларга келиб афсусланамиз. Масалан, марказда тайёрланган «Кинони қайта қуриш низоми»ни миллий кинематографияларга, хусусан ўзбек киносига жорий қилиниши хато бўлди, бизнингча, ўша «низом»га мувофиқ «Ўзбекфильм» студиядан фабрикага айланди, кино ўзи учун ўзи маблағ топиши лозим бўлди, киностудияларнинг сони кескин равишда ўсиб кетди. Бу эса одобсиз саҳналарга бой фильмлар кўпайишига, ҳадеб мафия, олди-қочди, отишмалар кўрсатилаверишига олиб келди. Жумҳуриятимизда йил сайин эмас, ой сайин янги-янги студиялар ташкил этилиши уларнинг ишини, режаларини мувофиқлаштиришда ҳал этиб бўлмайдиган қийинчиликларни туғдирди... Пировардида ўзбек элининг экрандаги ҳаёти сохта, бир ёқлама тасвирланди. Бу жараён ҳозир ҳам давом этаётгани бизни жуда хавотирга солмоқда. Марказда ёзилиб, ўша ерда тасдиқдан ўтган «низом» йилига 50—60 фильм яратадиган «Мосфильм»га эҳтимол тўғри келар. Лекин бешта кинофильмни суратга олишни режалаштирадиган «Ўзбекфильм» учун мос келмаслиги аён.

Буни қарангки студиямизнинг ишлари қайта қурилганидан кейин «Лайли ва Мажнун» фильмини суратга олишга маблағ топилмаяпти! Ҳазрати Алишер Навоийнинг асарини экранга кўчиришга биз — унинг меросхўрлари пул тополмасак, марказ эса унга иккинчи умр беришга қизиқмаса (бинобарин, маблағ ажратмаса)... Мазкур сценарий пухта ёзилганини (муаллиф Нурилло Отахонов), режиссёр Ҳотам Файзиев уни экранлаштиришга тайёр эканлигини ўзбек кинематографчилари яхши биладилар. Лекин бирор тадбир қўллаш имконига эга эмаслар. Сценарий эса завқ-шавқ билан ёзилган. Унда шоир илгари сурган фикр янги бадиий шаклда ифода этилиши учун замин яратилган...

Шу каби кўпдан-кўп кино муаммоларини ечиш учун жумҳурият Кинематография давлат қўмитасини зудлик билан тиклаш ҳамда унга катта ҳуқуқлар бериш зарур, деб ўйлаймиз. Шунингдек, бу ташкилот Телевидение ва радиоэшиттириш давлат қўмитаси билан бирга теле-кино илмий текшириш даргоҳини ҳам ташкил этиши шарт. Жумҳурият қўмиталари ижодий, ташкилий, иқтисодий ҳамда замонавий техника билан боғлиқ бўлган муаммоларни мустақил равишда ҳал этишда илмий ишларга таяниши керак-ку! Бундан кино ҳамда телевидение, бинобарин, томошабин ютиб чиқади. Унинг дилини хушнуд этиш, доно суҳбатдоши бўлиш ҳозирги кунда айниқса муҳим аҳамият касб этгани барчамизга аён.

Шундай мулоҳазаларни баён этаётганимда бир неча йил муқаддам нашриётга топширган китобимни «марксизм-ленинизм классикларининг кино масалалари (!) ҳақида билдирган фикрлари келтирилмаган», деб чоп этмай саргардон қилишганини эсладим. Яна бир гал эса нашриётда бошқа қўлёзмамни кўриб, «Кино неча ёшда?» саволи билан ҳикоянгизни бошлабсиз. Партия ҳужжатларини эсламайсизми, Лениндан, Марксдан цитаталар келтирмайсизми», деб туриб олишган эди.

Энди жумҳурият ўз муаммоларини ўзи ҳал этишга ҳуқуқ олганида санъатшуносликка оид рисола, тадқиқотлар ёзилишида андозаларга, мажбурий цитаталарга эҳтиёж ҳам бўлмас. Бинобарин, нашриёт ва тақризчи ўртасида тадқиқотчи овора бўлиб қолмас. Кино тарихига, бугунги муаммоларга бағишланган асарлар ҳадеб текширилавермас, турли миқёсдаги цензурадан холи этилар. Шунда «босмачилар ҳаракати» деб аталиб келаётган, аслида ўз фалсафасига, шиорига, тарихдаги фожиали ўрнига эга бўлган исён ва унинг экрандаги сохталаштирилган ифодаси ҳақида ҳақ сўз айтилиши учун шароит вужудга келар. Худди шундай мулоҳазаларни «тарихий-инқилобий», «тарихий — биографик» деб номланган кино асарлари ҳақида ҳам, марказдан эстетик қолип олиб суратга туширилган, узоқ ва яқин ўтмишни бузиб талқин этган асарлар ҳақида ҳам бугунги кунда очиқ-ойдин айтиш зарур бўлиб қолди.

Ҳ. АКБАРОВ,
филология фанлари доктори.

ҚУШЛАР КЎРГАЗМАСИ

Қушларнинг қишлоқ хўжалигидаги аҳамияти каттадир. Куни кеча бўлиб ўтган маҳаллий ва манзарали қушларнинг жумҳурият X кўргазмаси буни яққол кўрсатди. Табиатни муҳофаза қилиш жумҳурият жамияти томонидан ташкил этилган мазкур кўрикда Ўзбекистоннинг турли вилоятларидан ҳаваскор қушбоқарлар, мактабларнинг жамоалари, табиатни муҳофаза қилиш жамиятлари, ёш табиатшунослар станциялари қатнашдилар. Кўргазмада беш мингга яқин қуш намойиш этилди. Куба, Австралия, Бразилия, Амазонка тўтилари, ранго-ранг амадиналар ана шулар жумласидандир. Кўргазмага қўйилган майна, бедана, чуғурчиқ, тўрғай, каклик, лочин, бургут каби маҳаллий қушлар ҳам томошабинлар эътиборини жалб этди.

Ғазалкентдаги иккинчи, Андижондаги бешинчи, Куйбишев районидаги 222-ўрта мактабларнинг талабалари, ёш табиатшунослар тўгараклари асраётган ҳар-хил қушлар кўпчилик томошабинлар диққатини ўзига қаратди.

Яхши парвариш қилинса, етти кунда бешта тухум берадиган япон беданалари айниқса катта қизиқиш уйғотди. Тошкент вилоятидаги «Политотдел» жамоа хўжалигида бир вақтлар ташкил этилган беданалар фермаси қайта тикланмоқда. Япон беданаси тухумлари парҳез аҳамиятига эга бўлибгина қолмасдан шифобахш ҳамдир. Шифокорлар буни амалда исботладилар.

Қисқаси, анъанавий қушлар кўргазмаси юксак даражада ўтди. Тошкент, Фарғона, Сурхондарё вилоятларининг вакилларига якдиллик билан биринчи ўрин берилди.

А. ЎРМОНОВ.

СУРАТЛАРДА: жумҳурият қушлар кўргазмасидан лавҳалар.

Р. АЛЬБЕКОВ олган суратлар.

Эл соғлиги — юрт бойлиги. Бу борада Бувайда ноҳиясида бир қатор хайрли ишлар амалга оширилди. Карл Маркс номли жамоа хўжалигида меҳнаткашлар соғлиғини муҳофаза қилиш, уларга янада яхшироқ тиббий хизмат кўрсатиш мақсадида Оққўрғон қишлоғида врачлик-профилактик амбулаторияси қурилиб ишга туширилди. Жамоа хўжалиги маблағи ҳисобидан бунёд этилган мазкур шифо масканида «Тез ёрдам» пункти, барча шарт-шароитларга эга бўлган оналар ва болалар хоналари мавжуд. Ҳозир бу ерда хўжаликнинг 14 мингдан ортиқ аҳолисига малакали тиббий хизмат кўрсатилмоқда.

СУРАТДА: ҳамшира Санобархон Сайдалиева иш устида.

Т. ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

ЧОРАК АСРДАН СЎНГ

Ғиждувон район «Коммунизм» жамоа хўжалигидаги Куйбишев номли ўрта мактабни чорак аср илгари битирган ўқувчиларнинг учрашуви бўлиб ўтди. Унда собиқ синфдошлар, уларнинг меҳрибон муаллимлари иштирок этдилар. Синф раҳбарлари Яраш Жалилов, Муслима Азизовалар йўқлама қилишди. Собиқ синф раҳбари Нуриддин ака Нажмиддинов, синфдошлардан Исроил Саъдуллаев, Ашур Жумаевлар хотираси эсга олинди. Шундан сўнг мактабда ўрнатилган номаълум солдат пойига гулчамбар қўйилди.

А. АҲАДОВ,
Қ. ШАРИПОВ.

СПОРТПРОГНОЗ

37-тираж натижалари: 1—2, 2—1, 3—1, 4—2, 5—1, 6—X, 7—1, 8—1, 9—2, 10—2, 11—1, 12—1, 13—X.

Эслатма: биринчи рақам — командалар жуфтликлари тартиб номери; иккинчи рақам — учрашув натижаси.

«Спортлото «45 дан 6» лотереяси мухлислари диққатига!

«Спортлото» «45 дан 6» лотереясининг 37-тиражида ҳеч ким 6 рақамни топа олмади ва ушбу тираж 1-гуруҳининг 48.034 сўмлик ютуқ пули 38-тиражнинг 1-гуруҳ ютуқ фондига ўтказилди. Шундай қилиб 38-тираж олдидан 1-гуруҳ ютуқ пули 430.827 сўмни ташкил этди.

ХРОНИКА

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси (Асосий қонуни)нинг 120-моддаси учинчи қисмига мувофиқ ўртоқ Сарвар Олимжонович Азимов Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири вазифасидан озод қилинди.

* * *

Ўртоқ Вячеслав Мухторович Камолов бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан Ўзбекистон Республикаси ички ишлар вазири вазифасидан озод этилди.

Муҳаррир
Н. ЁҚУБОВ.

Назм дафтаридан

ЮСУФЖОН ҚИЗИҚ

У
тўйхона эшигидан кирдими,
беихтиёр кулаверар одамлар
кўклам ҳиди гупурдими,
гуллайверган каби бодомлар...
Аммо
яхши тўю
ёмон аза ҳам бор.
У
таъзияга келдими,
беихтиёр кулаверар одамлар
чиллада тушган қор
ҳали эриб кетмаганин унутиб,
гуллайверган каби бодомлар.
...Бир қарорга келди аҳли юрт.
Юрт номидан дуога
қўл очди-ю устаси:
— Юсуфжонга, — деди, — оқ
фотиҳа берай:
таъзияга ҳеч гузари тушмасин,
ҳам азага ҳеч назари тушмасин,
тўю томошага туққан буни онаси!
У тўйхона эшигидан кирдими,
қаҳ-қаҳ уриб кулаверсин одамлар.
Кўклам ҳиди гупирдими,
гуллайверган каби бодомлар...

* * *

Каптар учар қаноти қайрилиб:
Фарғонада қуюла бошлар шом.
Куннинг келмас кетгуси айрилиб,
Кўз ёш тўкиб айлар сўнг бор ачом.
Шивирлайди майсалар пинҳона,
Зилол сувлар қиқирлаб юборар.
Буғдойзорни оралаб бир она,
Жажжи ўғлин етаклаб тез борар.
Буғдой эса бош урар пойига,
Ўғли каби осилар барига.
Она кулиб «қўзиси, тойига»
Бир дам тўхтар... Шу замон у нега—
Силаб қўяр бошоқлар бошидан,
Нечундир жилмаяр кўнгилдан.
Ҳар иккала фарзанди қошида,
Бир нуроний тус олар у бирдан...

ГУЛ

ХОТИРА

Қад кўтарди лола гуллар
Тик тутиб қонли бошин.
Бағри аро қора доғлар —
Қолмиш сочма қўрғошин.

Ҳидлаб азиз тупроқ исин,
Чайқалурлар бўлиб маст.
Шу тупроқдин ўзга нарса,
Уларга ҳеч керакмас!

Шивирлашиб улар маъюс,
Шудрингдан лабин намлар:
«Қурбон бўлдик сиз учун
биз...
Бахтлимисиз, одамлар!».

Муҳаммадали
ҚЎШМОҚОВ.

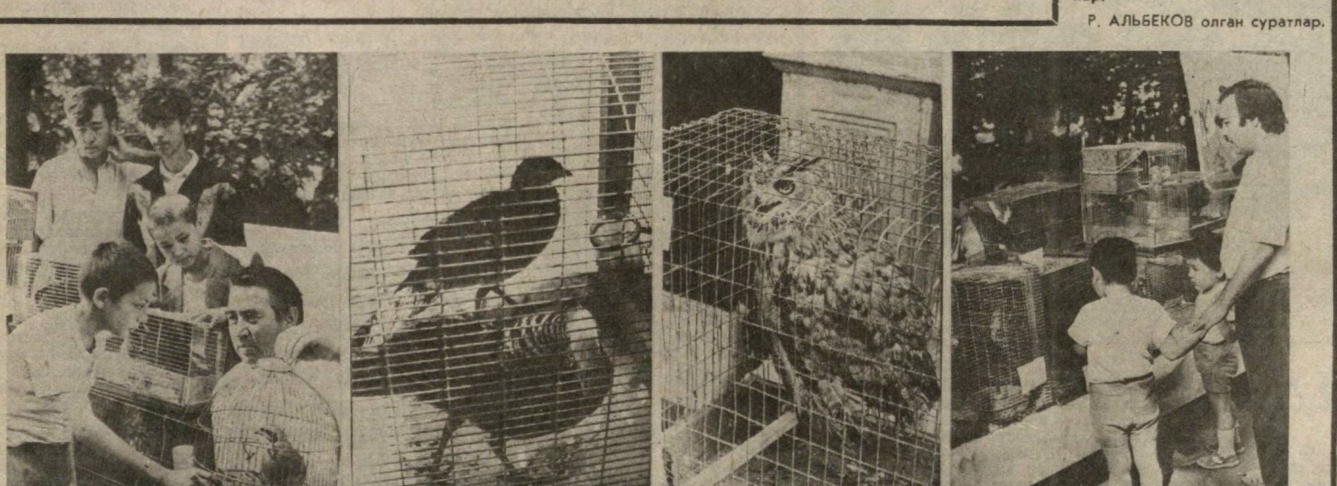

Реклама ва эълонлар

ДИҚҚАТ!

ЮҚОРИ БОСИМЛИ КАТТА ГАЗ ҚУВУРИ!

ТОШКЕНТ, СИРДАРЁ, САМАРҚАНД, БУХОРО, ҚАШҚАДАРЁ, СУРХОНДАРЁ, ФАРҒОНА, АНДИЖОН, НАМАНГАН ВИЛОЯТЛАРИ ҲУДУДИДАН ҚУЙИДАГИ МАГИСТРАЛЬ ГАЗ ҚУВУРЛАРИ ЎТГАН:

Жарқоқ-Бухоро-Самарқанд-Тошкент (тармоқлари билан);
Бухоро-Газли районн—Тошкент-Бишкек-Олмаота;
Газли-Чимкент;
Урсатьевская-Фарғона (тармоқлари билан);
Келиф-Душанбе;
кам олтингугуртли газли Шўртан-Сирдарё ГРЭСи-Тошкент ГРЭСи ва Муборак-Навоий газ қувурлари.

Газ қувури ва унинг иншоотлари (кранлар, тўсқинчлар, ифода белгилари, катод станциялари ва ҳоказолар)**-га эҳтиётлик билан муносабатда бўлиш — ҳар бир фуқаронинг бурчидир.**

Эсингизда бўлсин, газ қувури — портлаш ва ёнғинларни келтириб чиқариши мумкин бўлган кучли хавф манбаи бўлиб, муҳофаза минтақасида ишларни олиб бориш қоидаларига риоя қилиш — Сизнинг хавфсизлигингиз гаровидир.

Газ қувурларидан бехатар фойдаланишни таъминлаш мақсади СНИП 2.05.06—85 га мувофиқ қуйидагича хавфли минтақалар белгиланган:

Кам олтингугуртли газли газ қувурлари учун — газ қувурининг ҳар икки томонидан 500 метрдан;

бошқа газ қувурлари учун — газ қувурининг ҳар икки томонидан 250 метрдан.

Одамлар қурбон бўлиши ва моддий зарар кўрилишининг олдини олиш мақсадида газ қувурининг хавфли минтақасида;

бирон-бир иморатларни қуриш;

дала шийпонлар, хирмонлар, ёнилғи қуйиш пунктларини жойлаштириш;

моллар учун қўралар ва сувлоқлар барпо этиш;

силос бостириладиган чуқур қазиш, пичан ғарамлаш, пахтани қуритиш ва сақлаш учун майдончаларни вужудга келтириш;

қум ва бошқа карьерларни бунёд қилиш, ахлат уюмларини тўплаш, сомон ва қишлоқ хўжалиги чиқиндиларини ёқиш;

одамлар, техника, молларнинг тўпланишига йўл қўйиш

ҚАТЪИЯН ТАҚИҚЛАНАДИ

Газ қувурининг муҳофаза минтақасида қишлоқ хўжалиги ва қурилиш-монтаж ишларини фақат «Ўзбектрансгаз» магистрал газ қувурлари бошқармаси билан келишилганидан кейингина олиб бориш мумкин.

Газ қувурининг хавфли минтақасида қурилган бинолар ва иншоотлар бузиб ташланади.

Ана шу газ қувурларидан фойдаланувчи корхоналар (ташкилот)ни экин экиш ва ҳосил йиғим-терими кампанияси бошланганлиги тўғрисида олдиндан огоҳлантирилгандан сўнггина ердан фойдаланувчилар газ қувурларининг муҳофаза минтақаларида қишлоқ хўжалиги, дала ишларини бажаришлари мумкин.

Газ қувурларининг муҳофаза минтақаларида жойлашган суғориладиган ерда бажарилиши керак бўлган, ерларни вақтинча сув босиши билан боғлиқ ишлар ердан фойдаланувчилар ва газ қувуридан фойдаланувчи корхона (ташкилот)лар ўртасидаги келишувга мувофиқ амалга оширилади.

Магистраль газ қувурлари ва улар бўйлаб ўтган электр узатиш линиялари жойлашган минтақалардаги янги ерларни режалаштириш ва ўзлаштириш, йўллар қуриш, кабель ётқизиш, сув қувурлари, бошқа ер ости, ер усти ва ердаги коммуникацияларни ўтказиш фақат «Ўзбектрансгаз» магистраль газ қувурлари бошқармаси томонидан берилган техникавий шартлар асосида ва ана шу бошқарма билан келишилган ҳолда бажарилиши шарт.

«ЎЗБЕКТРАНСГАЗ» манзили: Тошкент, ГСП, Педагогика кўчаси, 31 «а» уй. Телефон: 56-38-07.

Газ қувурлари ва электр узатиш линиялари ўтган жойлардаги хавфли минтақада ўзбошимчалик билан қурилиш ва ер ишларини олиб бориш авариялар, бахтсиз ҳодисаларни келтириб чиқариши ҳамда моддий зиён ва бошқа жиддий оқибатларга сабаб бўлиши мумкин.

КАТТА ГАЗ ҚУВУРЛАРИ ЯҚИНИДА ҲУШЁР БУЛИНГ!

«ЎЗБЕКТРАНСГАЗ» МАГИСТРАЛЬ ГАЗ ҚУВУРЛАРИ БОШҚАРМАСИ.
«СОЮЗРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕКЛАМА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КОРХОНАСИ.

ОЙНАИ ЖАҲОНДА

19 СЕНТЯБРЬ, ПАЙШАНБА

● ЎзТВ I

8.00 «АХБОРОТ».
8.25 «Соғлом бўлай десангиз».
8.35 «ХАЛҚ АМАЛИЙ САНЪАТИ — МЕРОСИМИЗ». Кинопрограмма.
9.15 Ойбек. «НАВОИЙ». Видеофильм. 8-қисм (такрор.).
10.25 «НОННИ ТЕНГ БЎЛАМИЗ». Бадиий фильм («Озарбайжонфильм»).

●

11.30 ЙИГИРМАНЧИ ЙИЛЛАР ЎЗБЕК АДАБИЁТИ.

* * *

18.00 ЯНГИЛИКЛАР.
18.10 «Беодоб бола». Мультфильм.
18.20 «АЛИФБО САБОҚЛАРИ». II босқич.
18.55 «БУНЁДКОР».
19.30 «АХБОРОТ» (рус тилида).
19.50 «САОДАТ». Фильм-концерт. «Ўзбектелефильм» премьераси.
20.25 Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги матбуот маркази хабар қилади...
20.40 Чолғу куйларидан концерт.
21.00 «АХБОРОТ».
21.25 НАВОИЙ ҒАЗАЛЛАРИ БИЛАН АЙТИЛАДИГАН АШУЛАЛАР.
22.05 САНЪАТ УСТАЛАРИ. Ўзбекистон халқ артисти Омина Фаёзова.
23.15 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

19.05 «МАТСАЛУ ҚЎРИҚХОНАСИ». Телефильм.
19.30 «ЭРТАК ОЛАМИГА САЁҲАТ» («Тонг» театр-студияси).
20.00 «ЎЗБЕКИСТОН БАЛЕТИ».
20.30 «БУ ОҚШОМДА».

● МТ—ОРБИТА-4

6.00 «ТОНГ».
8.30 Болалар соати (инглиз тили дарси билан).
9.30 «АЙЁР ҚИЗ». Телевизион бадиий фильм премьераси («Қозоқфильм»).
10.55 Долзарб репортаж.
11.15 ИИВ маълумотларига кўра...
11.30 ТСН.
11.45 ФУТБОЛ. Европа кубоклари.
13.25 «Бир жиноят тарихи». Мультфильм.
13.45 «Телемикст».
14.30 ТСН.
14.45 «СИРЛИ ИЛТИФОТ». Телевизион бадиий фильм. 1-серия («Молдова фильм»).
15.50 И. Шокиров куйлайди. Қозондан кўрсатилади.
16.20 Болалар учун фильм. «З» ПЛАНЕТАСИ ҲАҚИДА ЁЗГИ ТААССУРОТЛАР». 1-серия («Беларусьфильм»).
17.25 «Ковбойлар». Мультфильм.
17.35 «Биржа учувчиси».
17.45 «Қизиқувчилар олами».
18.00 ТСН.
18.15 «...16 ЁШГАЧА ВА УНДАН КАТТАЛАР».
19.00 «Олма». Катталар учун мультфильм.
19.05 «АЙЁР ҚИЗ». Телевизион бадиий фильм премьераси.
20.30 ИНФОРМАЦИОН ПРОГРАММА.
21.10 ИИВ маълумотларига кўра...
21.25 ФУТБОЛ. Европа кубоклари.
22.30 Мусиқа тинглашга таклиф этамиз.
00.10 ТСН. Халқаро воқеаларга бағишланган сон.
00.30 Епископ Василий Родзянко билан суҳбатлар. 4-кўрсатув.
00.50 Смоленск рус халқ оркестрининг концерти.
01.50 «АЙЁР ҚИЗ». Телевизион бадиий фильм премьераси.

МУАССИС: ЎЗБЕКИСТОН ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ВАЗИРЛИГИ.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР: Муҳаррир ўринбосарлари —33-44-43, 32-56-21, 33-16-27, 32-54-41, Масъул котиб — 33-09-93, 32-56-26. Масъул котиб ўринбосарлари — 32-56-25, 32-54-48, 32-54-47. Партия турмуши бўлими— 33-54-33, 32-56-22. Совет қурилиши бўлими —32-56-34. Деҳқончилик бўлими — 32-56-35, 32-54-51. Чорвачилик бўлими —32-56-33. Қишлоқ қурилиши бўлими —32-54-44. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 33-54-33. 32-56-36, Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-46, 32-56-39. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 32-54-52. Безатиш бўлими—32-58-79. Эълонлар бўлими — 33-81-42.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. 700.000 Тошкент шаҳри. Ленинград кўчаси, 32. Нашр кўрсаткичи— 64.602, 68.753 нусхада чоп этилади. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди 23.15. Буюртма № 5989.